ROZSUDOK VŠEOBECNÉHO SÚDU (ôsma komora)

z 19. mája 2010 *

Vo veci T-18/05,

IMI plc, so sídlom v Birminghame, Warwickshire (Spojené kráľovstvo),

IMI Kynoch Ltd, so sídlom v Birminghame,

Yorkshire Copper Tube, so sídlom v Liverpoole, Merseyside (Spojené kráľovstvo),

v zastúpení: M. Struys a D. Arts, advokáti,

žalobkyne,

proti

Európskej komisii, v zastúpení: É. Gippini Fournier a S. Noë, splnomocnení zástupcovia,

žalovanej,

* Jazyk konania: angličtina.

ktorej predmetom je jednak návrh na zrušenie článku 1 písm. h) až j) a článku 2 písm. f) rozhodnutia Komisie K(2004) 2826 z 3. septembra 2004, týkajúceho sa konania podľa článku 81 [ES] a článku 53 Dohody o EHP (vec COMP/E-1/38.069 – Medené inštalačné rúry), a jednak subsidiárne návrh na zníženie sumy pokuty uloženej žalobkyniam týmto rozhodnutím,

VŠEOBECNÝ SÚD (ôsma komora),

v zložení: predsedníčka komory E. Martins Ribeiro, sudcovia S. Papasavvas a N. Wahl (spravodajca),

tajomník: N. Rosner, referent,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní z 24. novembra 2008,

vyhlásil tento

Rozsudok

Okolnosti predchádzajúce sporu

1 IMI plc, IMI Kynoch Ltd a Yorkshire Copper Tube (ďalej len spoločne „skupina IMI“ alebo „žalobkyne“) sú súčasťou skupiny medzinárodných inžinierskych spoločností, ktorých materská spoločnosť IMI je spoločnosťou založenou podľa anglického práva kótovanou na Londýnskej burze (London Stock Exchange).

1. *Správne konanie*

2 Komisia Európskych spoločenstiev v nadväznosti na informácie, ktoré jej oznámila spoločnosť Mueller Industries Inc. (ďalej len „Mueller“) v januári 2001 vykonala v marci 2001 podľa článku 14 nariadenia Rady č. 17 zo 6. februára 1962, Prvého nariadenia implementujúceho články [81] a [82] Zmluvy (Ú. v. ES 13, s. 204 ; Mim. vyd. 08/001, s. 3), neohlásené šetrenie v priestoroch viacerých spoločností pôsobiacich v oblasti medených rúr.

3 V dňoch 9. a 10. apríla 2001 sa uskutočnili doplňujúce kontroly v priestoroch spoločností KME Germany AG (predtým KM Europa Metal AG), ako aj Outokumpu Oyj a Luvata Oy (predtým Outokumpu Copper Products Oy) (ďalej len spoločne, „skupina Outokumpu“). Dňa 9. apríla 2001 predložila skupina Outokumpu Komisii ponuku spolupráce podľa oznámenia Komisie o neuložení alebo znížení pokút vo veciach týkajúcich sa kartelov [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. ES C 207, 1996, s. 4, ďalej len „oznámenie o spolupráci z roku 1996“), ktorá sa vzťahovala na priemyselné rúry, ako aj inštalačné rúry. Po vykonaní doplňujúcich kontrol Komisia rozdelila svoje šetrenie týkajúce sa medených rúr na tri samostatné konania, t. j. vec COMP/E-1/38.069 (Medené inštalačné rúry), vec COMP/E-1/38.121 (Tvarovky) a vec COMP/E-1/38.240 (Priemyselné rúry).

4 Listom z 30. mája 2001 skupina Outokumpu predložila Komisii vyhlásenie, ku ktorému bolo priložených viacero príloh opisujúcich oblasť medených rúr a kolúzne dohody, ktoré sa jej týkali.

5 Dňa 5. júna 2002 sa vo veci COMP/E-1/38.240 (Priemyselné rúry) na podnet Komisie uskutočnili rozhovory týkajúce sa ponuky spolupráce navrhovanej skupinou Outokumpu, so zástupcami tejto spoločnosti. Uvedená spoločnosť tiež oznámila, že Komisia môže vypočuť jej zamestnancov zapojených do dohôd týkajúcich sa veci COMP/E-1/38.069 (Medené inštalačné rúry).

6 V júli 2002 v rámci konania vo veci COMP/E-1/38.240 (Priemyselné rúry) Komisia jednak zaslala podľa článku 11 nariadenia č. 17 žiadosti o informácie spoločnosti Wieland-Werke AG (ďalej len „Wieland“) a skupine KME [do ktorej patria spoločnosti KME Germany, KME France SAS (predtým Tréfimétaux SA) a KME Italy SpA (predtým Europa Metalli SpA)], a jednak vyzvala skupinu Outokumpu, aby jej predložila

dodatočné informácie. Skupina KME odpovedala na uvedenú žiadosť o informácie 15. októbra 2002. V jej odpovedi bolo uvedené aj vyhlásenie a žiadosť, aby sa na ňu v rámci veci COMP/E-1/38.069 (Medené inštalačné rúry) uplatnilo oznámenie o spolupráci z roku 1996. Okrem toho skupina KME súhlasila s tým, že Komisia môže použiť všetky informácie, ktoré jej boli poskytnuté v rámci veci COMP/E-1/38.240 (Priemyselné rúry), aj vo veci COMP/E-1/38.069 (Medené inštalačné rúry).

7 Dňa 23. januára 2003 spoločnosť Wieland predložila Komisii vyhlásenie, v ktorom bola uvedená žiadosť, aby sa na ňu v rámci veci COMP/E-1/38.069 (Medené inštalačné rúry) uplatnilo oznámenie o spolupráci z roku 1996.

8 V rámci veci COMP/E-1/38.069 (Medené inštalačné rúry) Komisia zaslala 3. marca 2003 žiadosti o informácie skupine Boliden, [do ktorej patria spoločnosti Boliden AB, Outokumpu Copper Fabrication AB (predtým Boliden Fabrication AB) a Outokumpu Copper BCZ SA (predtým Boliden Cuivre & Zinc SA)], spoločnostiam HME Nederland BV (ďalej len „HME“) a spoločnosti Chalkor AE Epexergasias Metallon (ďalej len „Chalkor“), a 20. marca 2003 tiež skupine IMI.

9 Dňa 9. apríla 2003 sa zástupcovia spoločnosti Chalkor stretli so zástupcami Komisie a požiadali, aby sa na ňu v rámci veci COMP/E-1/38.069 (Medené inštalačné rúry) uplatnilo oznámenie o spolupráci z roku 1996.

10 Dňa 29. augusta 2003 Komisia prijala v rámci veci COMP/E-1/38.069 (Medené inštalačné rúry) oznámenie o výhradách, ktoré zaslala dotknutým podnikom. Po tom, ako bol týmto podnikom zabezpečený prístup k spisu v elektronickej podobe a predložili

svoje písomné pripomienky, zúčastnili sa okrem spoločnosti HME na vypočutí, ktoré sa konalo 28. novembra 2003.

11 Dňa 16. decembra 2003 Komisia prijala rozhodnutie K(2003) 4820 v konečnom znení, týkajúce sa konania podľa článku 81 [ES] a článku 53 Dohody o EHP (vec COMP/E-1/38.240 – Priemyselné rúry) [*neoficiálny preklad*], ktorého zhrnutie je uverejnené v *Úradnom vestníku Európskej únie* z 28. apríla 2004 (Ú. v. EÚ L 125, s. 50).

2. *Napadnuté rozhodnutie*

12 Dňa 3. septembra 2004 Komisia prijala rozhodnutie K(2004) 2826 v konečnom znení, týkajúce sa konania podľa článku 81 [ES] a článku 53 Dohody o EHP (vec COMP/E-1/38.069 – Medené inštalačné rúry) (ďalej len „napadnuté rozhodnutie"), ktorého zhrnutie je uverejnené v *Úradnom vestníku Európskej únie* z 13. júla 2006 (Ú. v. EÚ L 192, s. 21).

13 Napadnuté rozhodnutie obsahuje predovšetkým tieto ustanovenia:

„*Článok 1*

Nasledujúce podniky porušili ustanovenia článku 81 ods. 1 [ES] a od 1. januára 1994 ustanovenia článku 53 ods. 1 Dohody o EHP tým, že sa v uvedených obdobiach

podieľali na súbore dohôd a zosúladených postupov týkajúcich sa určenia cien a rozdelení trhov v odvetví medených inštalačných rúr:

a) Boliden… spolu s [Outokumpu Copper Fabrication] a [Outokumpu Copper BCZ] od 3. júna 1988 do 22. marca 2001;

b) [Outokumpu Copper Fabrication] spolu s Boliden … a [Outokumpu Copper BCZ] od 3. júna 1988 do 22. marca 2001;

c) [Outokumpu Copper BCZ] spolu s Boliden… a [Outokumpu Copper Fabrication] od 3. júna 1988 do 22. marca 2001;

d) Austria Buntmetall AG:

   i) spolu s Buntmetall Amstetten [GmbH] od 29. augusta 1998 do minimálne 8. júla 1999 a

   ii) spolu s [Wieland] a Buntmetall Amstetten… od 9. júla 1999 do 22. marca 2001;

e) Buntmetall Amstetten…:

   i) spolu s Austria Buntmetall… od 29. augusta 1998 do minimálne 8. júla 1999 a

ii) spolu s [Wieland] a Austria Buntmetall… od 9. júla 1999 do 22. marca 2001;

f) [Chalkor] SA minimálne od 29. augusta 1998 do minimálne začiatku septembra 1999;

g) [HME] od 29. augusta 1998 do minimálne 22. marca 2001;

h) IMI… spolu s IMI Kynoch… a Yorkshire Copper Tube… od 29. septembra 1989 do 22. marca 2001;

i) IMI Kynoch… spolu s IMI… a Yorkshire Copper Tube… od 29. septembra 1989 do 22. marca 2001;

j) Yorkshire Copper Tube… spolu s IMI… a IMI Kynoch… od 29. septembra 1989 do 22. marca 2001;

k) [KME Germany]:

i) samostatne od 3. júna 1988 do 19. júna 1995 a

ii) spolu s [KME France] a [KME Italy] od 20. júna 1995 do 22. marca 2001;

l) [KME Italy]:

i) spolu s [KME France] od 29. septembra 1989 do 19. júna 1995 a

ii) spolu s [KME Germany] a [KME France] od 20. júna 1995 do 22. marca 2001;

m) [KME France]:

i) spolu s [KME Italy] od 29. septembra 1989 do 19. júna 1995 a

ii) spolu s [KME Germany] a [KME Italy] od 20. júna 1995 do 22. marca 2001;

…

s) Outokumpu… spolu s [Luvata] od 29. septembra 1989 do 22. marca 2001;

t) [Luvata] spolu s Outokumpu… od 29. septembra 1989 do 22. marca 2001;

u) [Wieland]:

i) samostatne od 29. septembra 1989 do 8. júla 1999 a

ii) spolu s Austria Buntmetall… a Buntmetall Amstetten… od 9. júla 1999 do 22. marca 2001.

Článok 2

Za porušenia uvedené v článku 1 sa ukladajú tieto pokuty:

a) Boliden…, [Outokumpu Copper Fabrication] a [Outokumpu Copper BCZ], spoločne a nerozdielne 32,6 milióna eur;

b) Austria Buntmetall… a Buntmetall Amstetten… spoločne a nerozdielne 0,6695 milióna eur;

c) Austria Buntmetall…, Buntmetall Amstetten… a [Wieland] spoločne a nerozdielne 2,43 milióna eur;

d) [Chalkor] 9,16 milióna eur;

e) [HME] 4,49 milióna eur;

f) IMI… spolu s IMI Kynoch… a Yorkshire Copper Tube… spoločne a nerozdielne 44,98 milióna eur;

g) [KME Germany] 17,96 milióna eur;

h) [KME Germany], [KME France] a [KME Italy] spoločne a nerozdielne 32,75 milióna eur;

i) [KME Italy] a [KME France] spoločne a nerozdielne 16,37 milióna eur;

j) Outokumpu a [Luvata] spoločne a nerozdielne 36,14 milióna eur;

k) [Wieland] samostatne 24,7416 milióna eur.

…“

14 Komisia sa domnievala, že dotknuté spoločnosti sa podieľali na jedinom, komplexnom a pokračujúcom porušení (ďalej len „kartel“ alebo „predmetné porušenie“),a čo sa týka skupín Boliden a KME a spoločnosti Wieland, vo viacerých formách. Komisia spresnila, že napadnuté rozhodnutie sa ako také netýkalo vnútroštátnych zmlúv (odôvodnenia č. 2 a 106 napadnutého rozhodnutia).

Relevantné výrobky a dotknuté trhy

15 Dotknutá oblasť, teda oblasť výroby medených rúr, zahŕňa dve skupiny výrobkov, t. j. jednak priemyselné rúry, ktoré sa rozdeľujú do podskupín podľa ich konečného použitia (klimatizácia a chladenie, potrubné armatúry, plynové ohrievače, odvodňovacie filtre a telekomunikácie), a jednak rúry na vnútorné rozvody, nazývané aj „inštalačné rúry", ktoré sa používajú v budovách na vedenie vody, plynu a mazutu a v rámci vykurovacích systémov (odôvodnenie č. 3 napadnutého rozhodnutia).

16 Komisia rozhodla, že veci COMP/E-1/38.069 (Medené inštalačné rúry) a COMP/E-1/38.240 (Priemyselné rúry) sa týkali dvoch rozdielnych porušení. V tejto súvislosti svoje rozhodnutie v podstate založila na skutočnosti, že „ide o rozdielne spoločnosti (z rozdielnych zamestnancov týchto spoločností), ktorí boli zapojení do dohôd týkajúcich sa na jednej strane inštalačných rúr a na druhej strane priemyselných rúr, pričom organizácia týchto dohôd bola tiež rozdielna". Okrem toho sa Komisia domnievala, že oblasť inštalačných rúr sa odlišuje od oblasti priemyselných rúr vzhľadom na dotknutých zákazníkov, ako aj konečné použitie a technické vlastnosti výrobkov (odôvodnenia č. 4 a 5 napadnutého rozhodnutia).

17 Pokiaľ ide o medené inštalačné rúry, Komisia v napadnutom rozhodnutí tvrdila, že táto skupina výrobkov obsahuje dve „podskupiny" výrobkov: hladké medené inštalačné rúry a medené inštalačné rúry s plastovou izoláciou. Komisia uviedla, že hladké medené inštalačné rúry a medené inštalačné rúry s plastovou izoláciou nemusia byť vzájomne zameniteľné a môžu predstavovať odlišné tovarové trhy so zreteľom na oznámenie Komisie o definícii relevantného trhu na účely práva hospodárskej súťaže Spoločenstva (Ú. v. ES C 372, 1997, s. 5; Mim. vyd. 08/001, s. 155). V každom prípade pre potreby napadnutého rozhodnutia Komisia rozhodla, že tieto dve „podskupiny" výrobkov treba posudzovať ako „jednu a tú istú skupinu tovarov…, pretože do dohôd týkajúcich sa daných podskupín tovarov boli v zásade zapojené tie isté spoločnosti

(z tí istí zamestnanci týchto spoločností) a tieto dohody boli organizované rovnakým spôsobom“ (odôvodnenia č. 13 a 459 napadnutého rozhodnutia).

18 V napadnutom rozhodnutí Komisia tiež uviedla, že relevantným geografickým trhom bol Európsky hospodársky priestor (EHP). Domnievala sa, že hodnota trhu s hladkými medenými inštalačnými rúrami v EHP predstavovala v roku 2000 okolo 970,1 milióna eur a hodnota trhu s medenými inštalačnými rúrami s plastovou izoláciou okolo 180,9 milióna eur. Celková hodnota týchto dvoch trhov v EHP sa teda odhadovala v roku 2000 na 1 151 miliónov eur (odôvodnenia č. 17 a 23 napadnutého rozhodnutia).

Zložky predmetného porušenia

19 Komisia uviedla, že predmetné porušenie sa prejavilo v troch rozdielnych, ale prepojených formách (odôvodnenia č. 458 a 459 napadnutého rozhodnutia). Prvá časť kartelu spočívala v dohodách uzavretých medzi „výrobcami SANCO“. Druhá časť predmetného porušenia zahŕňala dohody uzavreté medzi „výrobcami WICU a Cuprotherm“. Napokon tretia časť kartelu sa týkala dohôd uzavretých v rámci širšej skupiny výrobcov hladkých medených inštalačných rúr a nazývala sa „širšie európske dohody“.

Dohody medzi „výrobcami SANCO“

20 SANCO je ochranná známka, ale zároveň aj označenie osobitného technologického postupu na výrobu nehrdzavejúcich medených inštalačných rúr vysokej kvality. Technológia bola patentovaná v roku 1980 spoločnosťou Usines à cuivre et à zinc. Skupina

Boliden bola majiteľom pôvodného patentu výroby až do uplynutia jeho platnosti v roku 2000, no nebola majiteľom ochrannej známky SANCO vo všetkých európskych krajinách. Jej konkurent, skupina KME podala prihlášku a bola jej zapísaná ochranná známka SANCO vo viacerých európskych krajinách. Následne si skupina KME patentovala niekoľko vylepšení oproti pôvodnému patentu a obaja konkurenti si vzájomne udelili licencie na svoje patenty a ochranné známky. Od roku 1981 skupina KME a skupina Boliden udelili licenciu na ochrannú známku a patent spoločnosti Wieland (odôvodnenia č. 115 až 118 napadnutého rozhodnutia).

21 Komisia sa v napadnutom rozhodnutí domnievala, že od roku 1988 dohody medzi „výrobcami SANCO“ presahovali rámec obyčajného vzťahu medzi „poskytovateľmi“ a „nadobúdateľmi“ licencií. Podľa Komisie existovali medzi týmito výrobcami, t. j. skupinou KME, skupinou Boliden a spoločnosťou Wieland od júna 1988 do konca prvého štvrťroka 1994 dohody o cieľových cenách a výške zliav, ako aj o rozdelení predaja a trhových podielov (ďalej len „dohody SANCO“). Dohľad nad uskutočňovaním týchto dohôd v zásade spočíval v oznamovaní si medzi „výrobcami SANCO“ údajov o ich výrobe a predaji (odôvodnenia č. 125 až 146 a 456 napadnutého rozhodnutia).

Dohody medzi „výrobcami WICU a Cuprotherm“

22 WICU a Cuprotherm sú ochranné známky vzťahujúce sa na medené inštalačné rúry s plastovou izoláciou, ktoré sú predmetom patentov.

23 Majiteľom ochrannej známky WICU a príslušných patentov je skupina KME, ktorá najmä udelila licenciu na ochrannú známku a patent spoločnosti Wieland. Naopak majiteľom ochrannej známky Cuprotherm a príslušného patentu bola spoločnosť Wieland, ktorá udelila licenciu na ochrannú známku a patent skupine KME (odôvodnenie č. 121 napadnutého rozhodnutia).

24 Komisia sa v napadnutom rozhodnutí domnievala, že dohody uzavreté medzi skupinou KME a spoločnosťou Wieland týkajúce sa rúr WICU a Cuprotherm presahovali rámec obyčajného vzťahu medzi „poskytovateľmi" a „nadobúdateľmi" licencií. Skupina KME a Wieland udržiavali protisúťažné kontakty vo forme výmeny citlivých informácií a zosúladenia množstiev a cien týkajúcich sa medených inštalačných rúr s plastovou izoláciou (ďalej len „dohody WICU a Cuprotherm") (odôvodnenie č. 149 napadnutého rozhodnutia).

Širšie európske dohody

25 V napadnutom rozhodnutí Komisia uviedla, že zároveň s dohodami SANCO, ako aj dohodami WICU a Cuprotherm predmetné porušenie obsahovalo aj tretiu časť zahŕňajúcu dohody medzi členmi širšej skupiny výrobcov hladkých medených inštalačných rúr (odôvodnenia č. 102, 104, 105, 108 až 111, 147, 148, 461 a 462 napadnutého rozhodnutia).

26 Táto širšia skupina mala na začiatku päť členov, čiže skupiny KME, Outokumpu a IMI a spoločnosti Wieland a Mueller (ďalej len „skupina piatich"). Po príchode spoločností Chalkor a HME, ako aj skupín Boliden a Buntmetall (do ktorej patrili spoločnosti Austria Buntmetall a Buntmetall Amstetten) sa počet členov tejto skupiny

rozrástol na deviatich (ďalej len „skupina deviatich“ (odôvodnenie č. 216 napadnutého rozhodnutia).

27 Podľa Komisie členovia skupiny deviatich sa pokúsili stabilizovať trh s hladkými medenými inštalačnými rúrami tým, že na základe trhových podielov v referenčnom roku stanovili cieľ týkajúci sa budúcich trhových podielov. Okrem toho sa Komisia v napadnutom rozhodnutí domnievala, že uvedení členovia sa dohodli na výmene citlivých informácií, rozdelení trhových podielov, sledovaní objemov predaja, mechanizme „vodcu“ pre jednotlivé trhy, ako aj na zosúladení cien vrátane sadzobníkov, uplatňovania „cenových línií“ a zliav (odôvodnenie č. 192 napadnutého rozhodnutia).

Dĺžka trvania a nepretržitá povaha predmetného porušenia

28 Komisia v napadnutom rozhodnutí uviedla, že predmetné porušenie sa začalo 3. júna 1988 pokiaľ ide o skupiny KME a Boliden, 29. septembra 1989 pokiaľ ide o skupiny IMI a Outokumpu a spoločnosť Wieland, 21. októbra 1997 v prípade spoločnosti Mueller, a najneskôr 29. augusta 1998 pokiaľ ide o spoločnosti Chalkor a HME a skupinu Buntmetall. Ako dátum skončenia porušenia Komisia uviedla 22. marec 2001, okrem spoločností Mueller a Chalkor, ktoré podľa Komisie skončili svoju účasť na karteli v uvedenom poradí 8. januára 2001 a v septembri 1999 (odôvodnenie č. 597 napadnutého rozhodnutia).

29 Pokiaľ ide o nepretržitú povahu predmetného porušenia, v prípade skupín Boliden, IMI, KME, Outokumpu a spoločnosti Wieland Komisia v napadnutom rozhodnutí uviedla, že hoci kartel bol v niektorých časových obdobiach menej intenzívny, t. j. od

roku 1990 do decembra 1992, ako aj od júla 1994 do júla 1997, porušenie nikdy úplne neskončilo, takže predmetné porušenie skutočne predstavuje jediné a nepremlčané porušenie (odôvodnenia č. 466, 471, 476, 477 a 592 napadnutého rozhodnutia).

30 Čo sa týka spoločností HME a Chalkor a skupiny Buntmetall, z napadnutého rozhodnutia vyplýva, že Komisia nemohla preukázať ich účasť na karteli v období pred 29. augustom 1998 (odôvodnenia č. 592 a 597 napadnutého rozhodnutia).

Určenie výšky pokút

31 Napadnutým rozhodnutím Komisia uložila skupinám Boliden, Buntmetall a Outokumpu, ako aj spoločnostiam Chalkor, HME a Wieland pokuty podľa článku 23 ods. 2 nariadenia Rady (ES) č. 1/2003 zo 16. decembra 2002 o vykonávaní pravidiel hospodárskej súťaže stanovených v článkoch 81 [ES] a 82 [ES] (Ú. v. ES L 1, 2003, s. 1; Mim. vyd. 08/002, s. 205), ako aj podľa článku 15 ods. 2 nariadenia č. 17 (odôvodnenie č. 842 a článok 2 napadnutého rozhodnutia).

32 Výšky pokút boli určené Komisiou v závislosti od závažnosti a dĺžky trvania predmetného porušenia, čo sú dve kritériá výslovne uvedené v článku 23 ods. 3 nariadenia č. 1/2003 a v článku 15 ods. 2 nariadenia č. 17, ktoré boli podľa napadnutého rozhodnutia použiteľné v čase predmetného porušenie (odôvodnenia č. 601 až 603 napadnutého rozhodnutia).

33 Na stanovenie výšky pokuty uloženej každej spoločnosti Komisia uplatnila metódu definovanú v usmerneniach k metóde stanovovania pokút uložených podľa článku 15 ods. 2 nariadenia č. 17 a článku 65 ods. 5 [UO] (Ú. v. ES C 9, 1998, s. 3; Mim. vyd. 08/001, s. 171, ďalej len „usmernenia"), aj keď na ne výslovne neodkazuje. V napadnutom rozhodnutí Komisia tiež zhodnotila, či a v akom rozsahu dotknuté spoločnosti splnili požiadavky stanovené v oznámení o spolupráci z roku 1996.

Východisková suma pokút

— Závažnosť

34 Pokiaľ ide o posúdenie závažnosti predmetného porušenia, Komisia zohľadnila samotnú povahu porušenia, jeho konkrétny dopad na trh, ako aj rozsah a veľkosť relevantného geografického trhu (odôvodnenia č. 605 a 678 napadnutého rozhodnutia).

35 Komisia tvrdila, že také postupy určenia cien a rozdelenia trhov, ako sú postupy uplatnené v tejto veci, predstavujú svojou samotnou povahou veľmi závažné porušenie, a domnievala sa, že relevantným geografickým trhom dotknutým kartelom bolo územie EHP. Komisia tiež zohľadnila skutočnosť, že trh s medenými inštalačnými rúrami je významným odvetvím, ktorého hodnota na úrovni EHP sa odhadovala na 1 151 miliónov eur v roku 2000, teda v poslednom celom roku fungovania kartelu (odôvodnenia č. 606 a 674 až 678 napadnutého rozhodnutia).

36 Pokiaľ ide o konkrétny dopad na trh, Komisia uviedla, že existovali dostatočné dôkazy na preukázanie toho, že kartel celkovo mal dopad na relevantný trh, predovšetkým na ceny, hoci bolo nemožné ho presne vyčísliť (odôvodnenia č. 670 a 673 napadnutého rozhodnutia). Pri tomto konštatovaní sa predovšetkým opierala o viaceré dôkazy. Po prvé svoje rozhodnutie založila na vykonávaní kartelovej dohody s odkazom na skutočnosť, že si účastníci navzájom oznamovali objemy predaja a cenové úrovne (odôvodnenia č. 629 a 630 napadnutého rozhodnutia).

37 Po druhé zohľadnila okolnosť, že členovia kartelu mali veľký podiel, t. j. 84,6 % na trhu v EHP (odôvodnenie č. 635 napadnutého rozhodnutia).

38 Po tretie Komisia založila svoje rozhodnutie na tabuľkách, memorandách a poznámkach vypracovaných pri kartelových stretnutiach jeho členmi. Tieto dokumenty dokazujú, že ceny stúpli počas niektorých období kartelu a že členovia kartelu dosiahli vyššie zisky v porovnaní s predchádzajúcimi obdobiami. Z niektorých týchto dokumentov vyplývalo, že osoby zapojené do kartelu sa domnievali, že kartel umožňoval dotknutým spoločnostiam dosiahnuť ich cieľové ceny. Komisia sa tiež opierala o vyhlásenia pána M., bývalého riaditeľa jednej zo spoločností zo skupiny Boliden, ako aj spoločností Wieland a Mueller a skupiny Boliden v rámci ich vlastných spoluprác s Komisiou (odôvodnenia č. 637 až 654 napadnutého rozhodnutia).

39 Napokon Komisia konštatovala, že príslušné trhové podiely jednotlivých účastníkov kartelu ostali po celú dobu trvania kartelu pomerne stabilné, aj keď zákazníci sa u účastníkov občas menili (odôvodnenie č. 671 napadnutého rozhodnutia).

40 Komisia teda dospela k záveru, že dotknuté podniky sa dopustili veľmi závažného porušenia (odôvodnenie č. 680 napadnutého rozhodnutia).

— Rozdielne zaobchádzanie

41 Komisia vymedzila v napadnutom rozhodnutí štyri skupiny, o ktorých sa domnievala, že odzrkadľujú relatívny význam podnikov na predmetnom porušení. Rozdelenie Komisie členov kartelu na viacero kategórií, sa zakladalo na trhových podieloch jednotlivých účastníkov kartelu na predaji predmetných výrobkov v EHP v roku 2000. Preto sa Komisia domnievala, že skupina KME mala vedúce postavenie na relevantnom trhu a zaradila ju do prvej kategórie. Skupiny Wieland (do ktorej patrila spoločnosť Wieland a skupina Buntmetall, ktorú Wieland ovládla v júli 1999), IMI a Outokumpu boli považované za subjekty strednej veľkosti na tomto trhu a boli zaradené do druhej kategórie. Skupina Boliden bola zaradená do tretej kategórie. Do štvrtej kategórie boli zaradené spoločnosti HME a Chalkor (odôvodnenia č. 681 až 692 napadnutého rozhodnutia).

42 Trhové podiely boli vypočítané na základe obratu dosiahnutého každým porušovateľom, ktorý pochádzal z predaja inštalačných rúr na spoločnom trhu hladkých medených inštalačných rúr a medených inštalačných rúr s plastovou izoláciou. Trhové podiely spoločností, ktoré nepredávali rúry WICU a Cuprotherm však boli vypočítané vydelením ich obratu z hladkých medených inštalačných rúr celkovou veľkosťou trhu s hladkými medenými inštalačnými rúrami a medenými rúrami s plastovou izoláciou (odôvodnenia č. 683 a 692 napadnutého rozhodnutia).

43 Komisia v dôsledku toho stanovila východiskové sumy pokút na 70 miliónov eur pre skupinu KME, 23,8 milióna eur pre skupiny Wieland, IMI a Outokumpu, 16,1 milióna

eur pre skupinu Boliden a 9,8 milióna eur pre spoločnosti Chalkor a HME (odôvodnenie č. 693 napadnutého rozhodnutia).

44 Vzhľadom na to, že spoločnosť Wieland a skupina Buntmetall tvorili od júla 1999 tú istú spoločnosť a že spoločnosti KME France a KME Italy tvorili až do júna 1995 spoločne samostatnú spoločnosť odlišnú od spoločnosti KME Germany, východisková suma pokút, ktoré im boli uložené, bola stanovená takto: 35 miliónov eur skupine KME (KME Germany, KME Francúzsko a KME Italy spoločne a nerozdielne); 17,5 milióna eur spoločnosti KME Germany; 17,5 milióna eur spoločnostiam KME Italy a KME Francúzsko spoločne a nerozdielne; 3,25 milióna eur skupine Wieland; 19,52 milióna eur spoločnosti Wieland a 1,03 milióna eur skupine Buntmetall (odôvodnenia č. 694 až 696 napadnutého rozhodnutia).

45 Komisia zvýšila východiskovú sumu pokuty uloženej spoločnosti Outokumpu o 50 % na 35,7 milióna eur, aby zohľadnila potrebu stanoviť pokutu na takej úrovni, ktorá jej zabezpečí odstrašujúci účinok, lebo sa domnievala, že celosvetový obrat spoločnosti Outokumpu, ktorý presahuje 5 miliárd eur, nasvedčuje tomu, že jej veľkosť a hospodárska moc také zvýšenie odôvodňujú (odôvodnenie č. 703 napadnutého rozhodnutia).

Základná suma pokút

46 Z napadnutého rozhodnutia vyplýva, že Komisia zvýšila východiskovú sumu pokút o 10 % za každý celý rok porušenia a o 5 % za každé ďalšie obdobie šesť alebo viac mesiacov, ale menej ako jeden rok. Rozhodlo sa teda, že:

— na skupinu IMI, ktorá sa podieľala na karteli jedenásť rokov a päť mesiacov, sa uplatní 110 %-né zvýšenie východiskovej sumy pokuty 23,8 milióna eur,

— na skupinu Outokumpu, ktorá sa podieľala na karteli jedenásť rokov a päť mesiacov, sa uplatní 110 %-né zvýšenie východiskovej sumy pokuty, stanovenej po zvýšení na účely odstrašenia na 35,7 milióna eur,

— na skupinu Boliden, ktorá sa podieľala na karteli dvanásť rokov a deväť mesiacov, sa uplatní 125 %-né zvýšenie východiskovej sumy pokuty 16,1 milióna eur,

— na spoločnosť Chalkor, ktorá sa podieľala na karteli dvanásť mesiacov, sa uplatní 10 %-né zvýšenie východiskovej sumy pokuty 9,8 milióna eur,

— na spoločnosť HME, ktorá sa podieľala na karteli dva roky a šesť mesiacov, sa uplatní 25 %-né zvýšenie východiskovej sumy pokuty 9,8 milióna eur,

— na skupinu KME, ktorá sa podieľala na karteli päť rokov a sedem mesiacov, sa uplatní 55 %-né zvýšenie východiskovej sumy pokuty 35 milióna eur,

— na spoločnosť KME Germany, ktorá sa podieľala na karteli sedem rokov a dva mesiace, sa uplatní 70 % zvýšenie východiskovej sumy pokuty 17,5 milióna eur,

— na spoločnosť KME France a KME Italy, ktorá sa podieľala na karteli päť rokov a desať mesiacov, sa uplatní 55 %-né zvýšenie východiskovej sumy pokuty 17,5 milióna eur,

— spoločnosť Wieland bola jednak považovaná za samostatne zodpovednú počas obdobia deväť rokov a deväť mesiacov a jednak spoločne a nerozdielne so skupinou Buntmetall počas obdobia jeden rok a osem mesiacov, takže sa uplatnilo 95 %-né zvýšenie východiskovej sumy pokuty 19,52 milióna eur pre spoločnosť Wieland v prípade jej samostatnej zodpovednosti a 15 %-né zvýšenie východiskovej sumy pokuty 3,25 milióna eur v prípade jej spoločnej a nerozdielnej zodpovednosti so skupinou Buntmetall (odôvodnenia č. 706 až 714 napadnutého rozhodnutia).

47 Základné sumy pokút uložené dotknutým spoločnostiam boli stanovené takto:

— skupina KME: 54,25 milióna eur,

— spoločnosť KME Germany: 29,75 milióna eur,

— spoločnosti KME France a KME Italy (spoločne a nerozdielne): 27,13 milióna eur,

— skupina Buntmetall: 1,03 milióna eur,

— skupina Wieland: 3,74 milióna eur,

— spoločnosť Wieland: 38,06 milióna eur,

— skupina IMI: 49,98 milióna eur,

— skupina Outokumpu: 74,97 milióna eur,

— spoločnosť Chalkor: 10,78 milióna eur,

— spoločnosť HME: 12,25 milióna eur,

— skupina Boliden: 36,225 milióna eur (odôvodnenie č. 719 napadnutého rozhodnutia).

Priťažujúce a poľahčujúce okolnosti

48 Základná čiastka pokuty uloženej skupine Outokumpu bola zvýšená o 50 % z dôvodu, že sa dopustila opakovaného porušenia, pretože už jej bolo určené rozhodnutie Komisie 90/417/ESUO z 18. júla 1990 o konaní podľa článku 65 [UO], ktoré sa týkalo

dohody a zosúladených postupov európskych výrobcov nerezových plochých výrobkov valcovaných za studena [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. ES L 220, s. 28) (odôvodnenia č. 720 až 726 napadnutého rozhodnutia).

49 Ako poľahčujúce okolnosti Komisia zohľadnila skutočnosť, že skupiny KME a Outokumpu jej poskytli informácie v rámci ich vlastných spoluprác s Komisiou, na ktoré sa nevzťahovalo oznámenie o spolupráci z roku 1996.

50 Komisia preto znížila základnú sumu pokuty uloženej skupine Outokumpu o 40,17 milióna eur, čo zodpovedá pokute, ktorá by jej bola uložená za obdobie porušenia od septembra 1989 do júla 1997, ktorého preukázanie bolo umožnené na základe informácií predložených Komisii touto skupinou (odôvodnenia č. 758 a 759 napadnutého rozhodnutia).

51 Pokiaľ ide o skupinu KME, základná suma uloženej pokuty bola znížená o 7,93 milióna eur v dôsledku jej spolupráce, ktorá umožnila Komisii preukázať, že predmetné porušenie sa vzťahovalo aj na medené inštalačné rúry s plastovou izoláciou (odôvodnenia č. 760 a 761 napadnutého rozhodnutia).

Uplatnenie oznámenia o spolupráci z roku 1996

52 Komisia poskytla podľa bodu D oznámenia o spolupráci z roku 1996 50 %-né zníženie sumy pokút skupine Outokumpu, 35 %-né zníženie skupine Wieland, 15 %-né zníženie spoločnosti Chalkor, 10 %-né zníženie skupinám Boliden a IMI a 35 %-né zníženie

skupine KME. Spoločnosti HME nebolo podľa tohto oznámenia poskytnuté nijaké zníženie (odôvodnenie č. 815 napadnutého rozhodnutia).

Konečná suma pokút

53 Podľa článku 15 ods. 2 nariadenia č. 17 a článku 23 ods. 2 nariadenia č. 1/2003, Komisia stanovila sumy pokút uložených spoločnostiam, ktorým je napadnuté rozhodnutie určené, takto:

— skupina Boliden: 32,6 milióna eur,

— skupina Buntmetall: 0,6695 milióna eur,

— spoločnosť Chalkor: 9,16 milióna eur,

— spoločnosť HME: 4,49 milióna eur,

— skupina IMI: 44,98 milióna eur,

— skupina KME: 32,75 milióna eur,

— spoločnosť KME Germany: 17,96 milióna eur,

— spoločnosti KME France a KME Italy (spoločne a nerozdielne): 16,37 milióna eur,

— skupina Outokumpu: 36,14 milióna eur,

— skupina Wieland: 2,43 milióna eur,

— spoločnosť Wieland: 24,7416 milióna eur (odôvodnenie č. 842 napadnutého rozhodnutia).

Konanie a návrhy účastníkov konania

54 Žalobkyne návrhom podaným do kancelárie Súdu prvého stupňa 19. januára 2005 podali žalobu, na základe ktorej sa začalo toto konanie.

55 Vzhľadom na to, že zloženie komôr Súdu prvého stupňa bolo zmenené, sudca spravodajca bol pridelený k ôsmej komore, ktorej bola z tohto dôvodu táto vec pridelená.

56 Žalobkyne navrhujú, aby Všeobecný súd:

— zrušil článok 1 napadnutého rozhodnutia v rozsahu, v akom sa týka spoločností uvedených v písmenách h) až j), a zrušil článok 2 písm. f) napadnutého rozhodnutia,

— subsidiárne znížil sumu pokuty, ktorá im bola uložená,

— zaviazal Komisiu na náhradu trov konania.

57 Komisia navrhuje, aby Všeobecný súd:

— zamietol žalobu,

— zaviazal žalobkyne na náhradu trov konania.

Právny stav

58 Žalobkyne sa svojou žalobou domáhajú čiastočného zrušenia napadnutého rozhodnutia a zníženia pokuty, ktorá im bola uložená.

1. *O návrhoch na čiastočné zrušenie napadnutého rozhodnutia*

59 Na podporu svojich návrhov žalobkyne uvádzajú dva dôvody, založené po prvé na porušení zásady rovnosti zaobchádzania a na zjavne nesprávnom posúdení a po druhé na porušení práva na obhajobu.

O žalobnom dôvode založenom na porušení zásady rovnosti zaobchádzania a na zjavne nesprávnom posúdení

Tvrdenia účastníkov konania

60 Žalobkyne tvrdia, že nepopierajú nijakú zo skutočností, o ktoré sa Komisia opiera pri preukazovaní ich pokračovania v porušovaní. Naopak tvrdia, že Komisia porušila zásadu rovnosti zaobchádzania a dopustila sa zjavne nesprávneho posúdenia, keď sa domnievala, že sa podieľali na karteli od 16. júna 1994 do 11. apríla 1996 (ďalej len „sporné obdobie"). V tejto súvislosti uvádzajú, že ich situácia bola porovnateľná so situáciou spoločností HME, Chalkor a Mueller a skupiny Buntmetall, v ktorých prípade sa Komisia domnievala, že na ich účasť na karteli do roku 1994 sa vzťahuje premlčanie.

61 Podľa žalobkýň z napadnutého rozhodnutia (odôvodnenia č. 476 a 490) vyplýva, že Komisia považovala za relevantné kritérium to, či daná spoločnosť udržiavala

kontakty alebo sa zúčastňovala na stretnutiach kartelu v období, o ktorom tvrdila, že svoju účasť ukončila, na základe čoho stanovila, či spoločnosť pokračovala v účasti na karteli. Komisia uplatňovala toto kritérium, keď uviedla, že nemôže preukázať pokračovanie v účasti na predmetnom porušení v prípade spoločností HME, Chalkor a Mueller, ani v prípade skupiny Buntmetall.

62 Žalobkyne tvrdia, že je nespochybniteľné, že sa počas sporného obdobia nezúčastnili na žiadnom stretnutí kartelu, ani nenadviazali nijaké kontakty v rámci širších európskych dohôd. Preto tiež mala Komisia rozhodnúť, že nemôže preukázať pokračovanie ich účasti na karteli.

63 Žalobkyne tvrdia, že skutočnosť, že spoločnosti HME, Chalkor a Mueller a skupina Buntmetall sa nezúčastnili na činnostiach kartelu počas troch rokov a že skupina IMI sa na karteli nezúčastnila počas takmer dvoch rokov, nemohla Komisia považovať za relevantnú na preukázanie pokračovania alebo ukončenia ich jednotlivých účastí na karteli.

64 V každom prípade žalobkyne tvrdia, že hoci Komisia zohľadnila dĺžku prerušenia sporných kontaktov v rámci svojho rozhodnutia o otázke nepretržitého porušenia, mala tiež vysvetliť, prečo skutočnosť, že nedošlo k žiadnemu protisúťažnému kontaktu v období skoro dvoch rokov, nebola dostatočná na preukázanie skončenia porušenia, ak rovnaká skutočnosť s dĺžkou trvania troch rokov stačila.

65 Napokon žalobkyne tvrdia, že rozhodnutie Komisie, že sa má s nimi zaobchádzať iným spôsobom ako so spoločnosťami HME, Chalkor a Mueller a skupinou Buntmetall, sa zakladá na skutočnostiach, ktoré nie sú relevantné na stanovenie nepretržitosti porušenia.

66 Na pojednávaní žalobkyne spresnili, že nespochybňujú konštatovanie Komisie, ktorá tvrdí, že zvýšili ceny v Spojenom kráľovstve v novembri 1994, ale namietajú voči tomu, že by dané zvýšenie vyplývalo z ich účasti na tajných stretnutiach v roku 1994.

67 Po prvé Komisia tvrdí, že preukázala z právneho hľadiska dostatočným spôsobom, že žalobkyne sa dopustili nepretržitého porušenia od 29. septembra 1989 do 22. marca 2001. V tejto súvislosti uvádza, že z napadnutého rozhodnutia (odôvodnenia č. 479 až 481, 483, 489, 639 a 664) a z vyšetrovacieho spisu vyplýva, že záujem žalobkýň na pokračovaní v zosúladení cien a rozdelení trhov trval počas celého obdobia od júna 1994 do apríla 1996.

68 Žalobkyne najmä verejne neoznámili ostatným účastníkom kartelu, že končia svoju účasť. Navyše účastníci kartelu do novembra 1994 koordinovali a zvýšili ceny v Spojenom kráľovstve. Okrem toho sa zdá, že účinky tejto koordinácie cien sa prejavovali aj dlho po uvedenom dátume. Podnik zjavne nemôže tvrdiť, že skončil svoju účasť na karteli, ak uplatňuje zvýšenia cien, na ktorých sa predtým dohodol so svojimi konkurentmi. Žalobkyne napokon pokračovali v účasti na stretnutiach týkajúcich sa samostatných vnútroštátnych trhov v období od júna 1994 do apríla 1996.

69 Po druhé Komisia tvrdí, že neporušila zásadu rovnosti zaobchádzania, pretože situácia žalobkýň nebola porovnateľná s tou, v ktorej sa nachádzali spoločnosti Chalkor, HME, Mueller a skupina Buntmetall.

70 V tejto súvislosti Komisia uviedla, že dĺžka obdobia, v ktorom nemohla preukázať účasť skupiny IMI na stretnutiach v rámci širších európskych dohôd, je úplne iná než sporná dĺžka obdobia účasti spoločností Chalkor, HME, Mueller a skupiny Buntmetall. V napadnutom rozhodnutí bolo totiž uvedené, že tieto štyri podniky sa viac ako tri roky na týchto stretnutiach nezúčastňovali. Dĺžka trvania ich neúčasti bola konkrétne tri roky a štyri mesiace, t. j. od 16. júna 1994 do októbra 1997 v prípade spoločností Mueller a HME a štyri roky a dva mesiace, t. j. od 16. júna 1994 do 29. augusta 1998 v prípade skupiny Buntmetall a spoločnosti Chalkor (odôvodnenia č. 282, 305, 306 a 325 napadnutého rozhodnutia). Naopak, neúčasť žalobkýň na stretnutiach, ktoré sa uskutočnili v rámci širších európskych dohôd, bola preukázaná až od 16. júna 1994 do 11. apríla 1996, t. j. len počas doby jedného roka a desiatich mesiacov.

71 Komisia odmieta tvrdenie žalobkýň, podľa ktorého nepovažovala v napadnutom rozhodnutí za relevantné obdobie, s ohľadom na ktoré nemohla preukázať účasť porušovateľov na tajných stretnutiach. Komisia totiž tvrdí, že z odôvodnenia č. 490 napadnutého rozhodnutia vyplýva, že považovala túto skutočnosť za obzvlášť relevantnú na posúdenie nepretržitosti ich účasti na porušení. V napadnutom rozhodnutí nebola povinná určiť konkrétnu lehotu alebo „konečný dátum“, po ktorého uplynutí nebolo možné preukázať ich nepretržitú účasť na karteli. Základnou otázkou bolo, či je túto nepretržitú účasť na porušení možné preukázať s ohľadom na konkrétneho porušovateľa, a nie to, kde sa nachádza teoretická časová hranica.

72 Na podporu svojho tvrdenia, podľa ktorého situácia spoločností Chalkor, HME, Mueller a skupiny Buntmetall nebola porovnateľná so situáciou žalobkýň, Komisia tiež uviedla, že z napadnutého rozhodnutia (odôvodnenia č. 277, 282, 305, 306, 325, 497, 589 a 592) vyplýva, že tieto podniky nemali rozhodujúcu úlohu na porušení ani na pokračovaní na karteli v rokoch 1994 až 1997. Úloha žalobkýň nemala počas tohto obdobia nič podobné s úlohou „nových pristupujúcich“ menšej veľkosti, akými boli

spoločnosti Chalkor, HME, Mueller a skupina Buntmetall. Zo skutočnosti, že tieto štyri podniky sa začali zúčastňovať na porušení v októbri 1997 a v auguste 1998 totiž vyplýva, že nepretržitosť ich účasti na karteli od júla 1994 do júla 1997 nemá byť prečo otázna.

73 Rovnako je podľa Komisie nesprávne tvrdenie žalobkýň, že Komisia sa údajne domnievala, že štyri ďalšie podniky prerušili svoju účasť na predmetnom porušení, pretože Komisia v napadnutom rozhodnutí len uviedla, že štyri ďalšie podniky sa začali zúčastňovať na karteli neskôr ako žalobkyne.

74 Po tretie Komisia tvrdí, že aj keby žalobkyne boli v podobnej situácii ako spoločnosti Chalkor, HME, Mueller a skupina Buntmetall, nemohli sa odvolávať na zásadu rovnosti zaobchádzania na preukázanie toho, že sa nezúčastnili na nepretržitom porušení v období od 29. septembra 1989 do 22. marca 2001. Keďže nikto sa nemôže vo svoj prospech dovolávať protiprávnosti, ku ktorej došlo v prospech inej osoby, na účely preukázania toho, že žalobkyne sa zúčastnili na nepretržitom porušení je irelevantné, či závery týkajúce sa nepretržitosti porušenia, ktorého sa dopustili iní účastníci, boli správne alebo nie.

75 Komisia sa domnieva, že z ustálenej judikatúry vyplýva, že nestíhanie jednej alebo viacerých spoločností jej nebráni stíhať a sankcionovať iné spoločnosti, hoci obe sa zúčastnili na tom istom porušení.

76 Okrem toho Komisia tvrdí, že žalobkyne sa svojím žalobným dôvodom skôr domáhajú, aby Všeobecný súd rozhodol, že spoločnosti Chalkor, HME, Mueller a skupina Buntmetall sa tiež zúčastnili na nepretržitom porušení v období od júla 1994 do júla 1997. Na také rozhodnutie však Všeobecný súd nemá právomoc.

77 Keďže v napadnutom rozhodnutí bolo z právneho hľadiska dostatočným spôsobom preukázané, že žalobkyne sa zúčastnili na nepretržitom porušení, nemôžu sa odvolávať na to, že s inými spoločnosťami sa zaobchádzalo priaznivejšie alebo protiprávne, aby tak napadli toto rozhodnutie.

78 Po štvrté Komisia tvrdí, že žalobkyne sa vo svojej žalobe domáhajú, aby Všeobecný súd zrušil článok 1 napadnutého rozhodnutia „s ohľadom na spoločnosti menované v bodoch h) až j)“. To by znamenalo, že žalobkyne napádajú konštatovanie uvedené v napadnutom rozhodnutí, že porušili ustanovenia článku 81 ods. 1 ES a od 1. januára 1994 ustanovenia článku 53 ods. 1 Dohody o EHP tým, že sa od 29. septembra 1989 do 22. marca 2001 podieľali na súbore dohôd a zosúladených postupov týkajúcich sa určenia cien a rozdelení trhov v odvetví medených inštalačných rúr. Komisia tvrdí, že v žalobe nie je uvedené nič, čo by podporovalo námietky žalobkýň voči článku 1 napadnutého rozhodnutia s ohľadom na obdobie od 29. septembra 1989 do júla 1994 a obdobie od júla 1996 do 22. marca 2001. Komisia preto tvrdí, že návrh smerujúci k zrušeniu článku 1 treba zamietnuť v celom rozsahu.

Posúdenie Všeobecným súdom

79 Na úvod je potrebné uviesť, že hoci žalobkyne predložili svoje tvrdenia z pohľadu údajného porušenia zásady rovnosti zaobchádzania a zjavne nesprávneho posúdenia,

v skutočnosti spochybňujú to, že v napadnutom rozhodnutí bola konštatovaná ich nepretržitá účasť na karteli v období od septembra 1989 do marca 2001. Treba tiež uviesť, že žalobkyne predložili na podporu svojho žalobného dôvodu tvrdenia vzťahujúce sa len na sporné obdobie.

80 Z uvedeného vyplýva, že preskúmanie Všeobecného súdu sa musí zamerať na otázku, či Komisia v napadnutom rozhodnutí z právneho hľadiska dostatočným spôsobom preukázala, že žalobkyne sa zúčastnili na karteli nepretržitým spôsobom počas sporného obdobia.

81 V tejto súvislosti treba pripomenúť, že z napadnutého rozhodnutia vyplýva, že žalobkyne sú zodpovedné za svoju účasť na karteli len v tretej časti kartelu, t. j. v rámci širších európskych dohôd (odôvodnenia č. 458 a 461 napadnutého rozhodnutia). Z uvedeného rozhodnutia tiež vyplýva, že v rámci kartelu „nebola uzavretá a/alebo uplatňovaná od mája 1994 do júla 1997 prakticky nijaká dohoda o množstvách či cenách“ a že čo sa týka širších európskych dohôd, nepreukázalo sa, že by došlo k tajným kontaktom v roku 1995 (odôvodnenia č. 285 a 485). Navyše medzi účastníkmi konania je nesporné, že nebolo preukázané, že by žalobkyne nadviazali v spornom období akékoľvek tajné kontakty v rámci širších európskych dohôd.

82 Komisia však dospela k záveru, že predmetné porušenie bolo nepretržité od septembra 1989 do marca 2001 aj pokiaľ ide o žalobkyne (odôvodnenie č. 463 napadnutého rozhodnutia). K danému záveru dospela v podstate na základe týchto týchto údajov.

83 Po prvé existovala zjavná kontinuita v metódach a postupoch kartelu počas celého obdobia od septembra 1989 do marca 2001 (odôvodnenie č. 486 napadnutého rozhodnutia). V tejto súvislosti treba uviesť, že toto konštatovanie nestačí na to, aby sa z právneho hľadiska dostatočným spôsobom preukázala nepretržitá účasť žalobkýň na predmetnom porušení v spornom období. Skutočnosť, že kartel ako taký trval

nepretržite, totiž nevylučuje, že jeden alebo viacerí jeho účastníci na určitý čas prerušili svoju účasť na ňom.

84 Po druhé, hoci sa žalobkyne počas sporného obdobia nezúčastnili na žiadnom stretnutí kartelu ani nenadviazali nijaké kontakty v rámci širších európskych dohôd, ich účasť na karteli však bola nepretržitá počas tohto obdobia, pretože až do novembra 1994 zvyšovali ceny v Spojenom kráľovstve, aktívne prispeli k rokovaniam týkajúcim sa opätovného pokračovania v karteli v roku 1996, mali aktívnu úlohu pri zvýšení počtu účastníkov kartelu v rokoch 1997 a 1998 a mali rozhodujúcu úlohu, keď na seba prebrali úlohu vodcu kartelu na trhu v Spojenom kráľovstve (odôvodnenie č. 490 napadnutého rozhodnutia).

85 Žiadna z vyššie uvedených skutočností, okrem konštatovania zvýšenia cien v novembri 1994 (v tejto súvislosti pozri body 90 až 92 nižšie), nie je relevantná pre preukázanie nepretržitej účasti žalobkýň na predmetnom porušení, keďže sa týkajú len ich správania sa po spornom období bez toho, aby vyjasnili skutkové okolnosti, ku ktorým došlo počas daného obdobia.

86 Po tretie žalobkyne nepreukázali, že počas sporného obdobia otvorene prejavili svoj záujem nezúčastniť sa na karteli (odôvodnenia č. 479 až 481 a 490 napadnutého rozhodnutia). V tejto súvislosti treba zdôrazniť, že uvedené konštatovanie nemôže byť relevantné, pokiaľ Komisia neunesie dôkazné bremeno (pozri v tomto zmysle rozsudok Súdneho dvora zo 6. januára 2004, BAI a Komisia/Bayer, C-2/01 P a C-3/01 P, Zb. s. I-23, body 62 a 63), t. j. nepredloží aspoň dôkazy, ktoré súvisia so skutočnosťami dostatočne blízkymi z hľadiska času tak, aby bolo možné dôvodne pripustiť, že toto porušenie trvalo nepretržite medzi dvomi stanovenými dátumami (pozri rozsudok

Súdu prvého stupňa z 11. decembra 2003, Adriatica di Navigazione/Komisia, T-61/99, Zb. s. II-5349, bod 125 a tam citovanú judikatúru).

87 Po štvrté z odôvodnenia č. 490 implicitne vyplýva, že Komisia nepovažovala sporné obdobie neexistencie tajných kontaktov, teda približne 22 mesiacov, za dostatočne dlhé na to, aby mohlo predstavovať prerušenie účasti žalobkýň na karteli.

88 V tejto súvislosti treba pripomenúť, že článok 81 ods. 1 ES sa uplatní vtedy, keď existuje zhoda vôle najmenej dvoch strán, ktorej forma prejavu nie je podstatná, pokiaľ je verným vyjadrením tejto vôle (rozsudok Súdu prvého stupňa z 26. októbra 2000, Bayer/Komisia, T-41/96, Zb. s. II-3383, body 66 až 69). Preto v prípade nedostatku dôkazov spôsobilých priamo preukázať dĺžku trvania porušenia je Komisia povinná predložiť, ako bolo uvedené v bode 86 vyššie, aspoň dôkazy, ktoré súvisia so skutočnosťami dostatočne blízkymi z hľadiska času tak, aby bolo možné dôvodne pripustiť, že toto porušenie trvalo nepretržite medzi dvoma stanovenými dátumami.

89 Aj keď obdobie medzi dvoma prejavmi určitého protisúťažného správania predstavuje relevantné kritérium na stanovenie nepretržitej povahy porušenia, nič to nemení na tom, že otázku, či uvedené obdobie je alebo nie je dostatočne dlhé na to, aby mohlo predstavovať prerušenie porušenia, nie je možné preskúmať abstraktne. Práve naopak, treba ju preskúmať v kontexte fungovania daného kartelu.

90 V prejednávanej veci z napadnutého rozhodnutia vyplýva, že podniky, ktoré boli členmi tretej časti kartelu, sa v období od roku 1989 do roku 1994 bežne viackrát

ročne kontaktovali, najmä prostredníctvom výmeny citlivých údajov o svojom predaji, trhových podieloch a dohodnutých cenách (odôvodnenia č. 199 až 202 a 236 až 284 napadnutého rozhodnutia). V spornom období však bolo jediným kontaktom alebo jediným prejavom kolúznej povahy, ktorý Komisia mohla preukázať, zvýšenie cien v Spojenom kráľovstve v novembri 1994.

91 Z tohto dôvodu treba zamietnuť tvrdenie žalobkýň, podľa ktorého Komisia nepreukázala, že uvedené zvýšenie bolo spôsobené kartelom. Z odôvodnenia č. 277 napadnutého rozhodnutia totiž vyplýva, že na jar v roku 1994 bolo prerokované zvýšenie cien v Spojenom kráľovstve na stretnutí, na ktorom sa žalobkyne zúčastnili, pričom toto tvrdenie žalobkyne nespochybnili. Keďže v krátkom čase po tomto stretnutí zvýšili svoje ceny v Spojenom kráľovstve, prináleží žalobkyniam, aby preukázali, že uvedené zvýšenie nebolo prejavom ich účasti na karteli.

92 Treba konštatovať, že sa im to nepodarilo preukázať. Správa, ktorú pripojili k svojej žalobe, totiž len uvádzala, že uvedené zvýšenie bolo „predovšetkým" spôsobené paralelným zvýšením cien medi. Z uvedenej správy okrem toho vyplýva, že bez ohľadu na vývoj cien medi sa ceny žalobkýň v Spojenom kráľovstve od apríla do novembra 1994 zvýšili o 5 až 6 %.

93 Pokiaľ ide o tvrdenia Komisie, že žalobkyne pokračovali v účasti na tajných stretnutiach týkajúcich sa konkrétnych vnútroštátnych trhov v období od júna 1994 do apríla 1996, treba ho zamietnuť. Toto tvrdenie najmä nevyplýva z napadnutého rozhodnutia. Navyše skutočnosti, na ktoré sa Komisia odvoláva vo svojom vyjadrení k žalobe na podporu svojho tvrdenia, sú prinajmenšom nepresvedčivé.

94 Pokiaľ totiž ide o trh Spojeného kráľovstva, Všeobecný súd konštatuje, že Komisia použila neobjektívnu citáciu, ktorá viedla k tomu, že reprodukcia citovaného textu

uskutočnená Komisiou je v rozpore s jeho obsahom. Citácia, ktorú Komisia použila vo svojom vyjadrení, bola uvedená tak, že text, ktorý hovoril o prerušení stretnutí v Spojenom kráľovstve od júla 1994 do júna 1996, bol vynechaný. Na pojednávaní sa Komisia najskôr opierala o túto citáciu a po otázke Všeobecného súdu sa ospravedlnila a pripustila nepresnosť tejto citácie.

95 Pokiaľ ide o holandský trh, treba uviesť, že dokument, na ktorý sa Komisia odvoláva, odkazuje len na tajné stretnutia organizované približne každé tri mesiace v rokoch 1989 až 2001. Nijaký dôkaz predložený Komisiou však nepreukazuje, že žalobkyne sa počas sporného obdobia skutočne zúčastnili na tajných stretnutiach týkajúcich sa holandského trhu.

96 Z vyššie uvedených úvah vyplýva, že obdobie, v ktorom neexistovali tajné kontakty alebo prejavy zo strany žalobkýň, trvalo o niečo viac ako šestnásť mesiacov, od 1. decembra 1994 od 11. apríla 1996. Vzhľadom na to, že toto obdobie prekročilo o viac ako jeden rok interval, v ktorom spoločnosti zúčastnené na tretej časti kartelu bežne prejavovali svoju vzájomnú vôľu obmedziť hospodársku súťaž (pozri bod 90 vyššie), treba dospieť k záveru, že Komisia sa dopustila nesprávneho právneho posúdenia a že je namieste zrušiť napadnuté rozhodnutie v rozsahu, v akom uznáva žalobkyne za zodpovedné za ich účasť na karteli od 1. decembra 1994 do 11. apríla 1996.

97 Vzhľadom na skutočnosť, že žalobkyne obnovili a zopakovali po uplynutí doby mierne prekračujúcej šestnásť mesiacov svoju účasť na porušení, pričom nepopierajú že ide o ten istý kartel, ako bol kartel, na ktorom sa zúčastnili pred prerušením svojej účasti, premlčanie podľa článku 25 nariadenia č. 1/2003 a článku 1 nariadenia Rady (EHS) č. 2988/74 z 26. novembra 1974 o premlčacej lehote v stíhaní a pri výkone rozhodnutia v oblasti právnej úpravy dopravy a hospodárskej súťaže Európskeho hospodárskeho spoločenstva (Ú. v. ES L 319, s. 1; Mim. vyd. 07/001, s. 61), sa teda v prejednávanej

veci neuplatní. Treba však upraviť sumu pokuty uloženej žalobkyniam, aby sa zohľadnila ich postupná účasť na karteli. Konkrétne dôsledky tejto úpravy budú spresnené v bodoch 187 až 190 nižšie.

O žalobnom dôvode založenom na porušení práva na obhajobu

Tvrdenia účastníkov konania

98 Žalobkyne tvrdia, že Komisia porušila ich právo na obhajobu, keď v napadnutom rozhodnutí uviedla skutočnosti, ktoré boli síce uvedené v oznámení o výhradách, neboli však uvedené v tomto rozhodnutí na preukázanie rozdielneho zaobchádzania s nimi a so spoločnosťami Chalkor, HME a Mueller a skupinou Buntmetall, pokiaľ ide o pokračovanie v predmetnom porušení. Žalobkyne tvrdia, že žiadna zo skutočností uvedených v odôvodnení č. 490 napadnutého rozhodnutia sa nenachádzala v oznámení o výhradách na odlíšenie ich situácie od situácie spoločností Chalkor, HME a Mueller a skupiny Buntmetall.

99 Žalobkyne tvrdia, že ak by sa Komisia naďalej opierala o dôkazy, ktoré považovala za relevantné v štádiu oznámenia o výhradách, nedospela by v napadnutom rozhodnutí k záveru, že ich situácia bola odlišná od situácie spoločností Chalkor, HME a Mueller a skupiny Buntmetall.

100 V odpovedi na tvrdenie Komisie, podľa ktorej pri prijímaní napadnutého rozhodnutia nedošlo k porušeniu práva na obhajobu, pretože neobsahuje žiadnu novú námietku a opiera sa len o skutočnosti, ktoré boli uvedené v oznámení o výhradách, žalobkyne uvádzajú, že nové použitie skutkových okolností v napadnutom rozhodnutí, o ktoré sa Komisia predtým neopierala, na odôvodnenie toho, že so žalobkyňami sa má zaobchádzať odlišne ako s inými dotknutými podnikmi, porušilo ich právo na obhajobu vážnym spôsobom.

101 Žalobkyne tvrdia, že napadnuté rozhodnutie nedopĺňa ani nemení argumentáciu Komisie uvedenú v oznámení o výhradách, aby tak odpovedalo na skutočnosti predložené žalobkyňami v ich odpovedi na uvedené oznámenie. Komisia podstatne zmenila argumentáciu a uviedla skutočnosti, voči ktorým žalobkyne nemohli predložiť svoje pripomienky ani sa obhajovať. Tento prístup je v zjavnom rozpore s judikatúrou.

102 Komisia navrhuje, aby bol tento žalobný dôvod zamietnutý.

Posúdenie Všeobecným súdom

103 Treba preskúmať, či Komisia porušila právo žalobkýň na obhajobu, pokiaľ ide o skutočnosti, ktoré zohľadnila v odôvodnení č. 490 napadnutého rozhodnutia, aby dospela k záveru, že ich účasť na karteli bola nepretržitá.

104 V tejto súvislosti treba zdôrazniť, že z bodov 84 a 85 vyššie vyplýva, že okrem konštatovania zvýšenia cien v novembri 1994 v Spojenom kráľovstve nijaká zo skutočností uvedených v odôvodnení č. 490 napadnutého rozhodnutia nebola považovaná za relevantnú na preukázanie nepretržitej účasti žalobkýň na karteli z právneho hľadiska dostatočným spôsobom. Okrem toho z bodu 96 vyššie vyplýva, že napadnuté rozhodnutie má byť zrušené v rozsahu, v akom uznáva žalobkyne za zodpovedné za ich účasť na karteli v období od 1. decembra 1994 do 11. apríla 1996.

105 Tento žalobný dôvod je teda relevantný len v rozsahu, v akom sa týka otázky porušenia práva žalobkýň na obhajobu s ohľadom na konštatovanie zvýšenia cien v Spojenom kráľovstve v novembri 1994.

106 V tejto súvislosti treba uviesť, že oznámenie o výhradách musí umožniť dotknutým osobám oboznámiť sa s konaním, ktoré im Komisia vytýka. Táto požiadavka je dodržaná, ak rozhodnutie nepripisuje dotknutým osobám iné porušenia, než sú porušenia uvedené v oznámení o výhradách, a obsahuje len skutočnosti, ku ktorým sa dotknuté osoby mali možnosť vyjadriť (rozsudok Súdu prvého stupňa z 19. marca 2003, CMA CGM a i./Komisia, T-213/00, Zb. s. II-913, bod 109).

107 Komisia preto môže použiť vo svojom konečnom rozhodnutí len tie výhrady, ku ktorým sa dotknuté podniky mohli vyjadriť (rozsudok Súdneho dvora z 15. októbra 2002, Limburgse Vinyl Maatschappij a i./Komisia, C-238/99 P, C-244/99 P, C-245/99 P, C-247/99 P, C-250/99 P až C-252/99 P a C-254/99 P, Zb. s. I-8375, bod 86).

108 Z judikatúry však vyplýva, že konečné rozhodnutie Komisie nemusí byť nevyhnutne kópiou oznámenia o výhradách a že právo na obhajobu je porušené nesúladom medzi oznámením o výhradách a konečným rozhodnutím len vtedy, ak výhrada uvedená

v konečnom rozhodnutí nebola v oznámení o výhradách vysvetlená spôsobom postačujúcim na to, aby sa osoby, ktorým je určené, mohli brániť (rozsudky Súdu prvého stupňa z 8. júla 2004, Corus UK/Komisia, T-48/00, Zb. s. II-2325, bod 100, a z 15. septembra 2005, DaimlerChrysler/Komisia, T-325/01, Zb. s. II-3319, bod 189).

109 Právo byť vypočutý sa totiž vzťahuje na všetky skutkové alebo právne okolnosti, ktoré tvoria základ rozhodovania, ale nie na konečné stanovisko, ktoré správny orgán zamýšľa zaujať (pozri rozsudok Súdu prvého stupňa z 15. marca 2006, BASF/Komisia, T-15/02, Zb. s. II-497, bod 94 a tam citovanú judikatúru).

110 V tejto veci však žalobkyne netvrdia, že Komisia v napadnutom rozhodnutí uviedla nové dôvody alebo že svoje rozhodnutie založila na novej skutočnosti, ktorá sa nenachádzala v oznámení o výhradách. Tvrdia len, že Komisia reagovala na ich odpoveď na oznámenie o výhradách tak, že použila novú argumentáciu na odôvodnenie rozhodnutia o ich účasti na karteli v rokoch 1994 až 1996.

111 Podľa tvrdenia žalobkýň ich teda Komisia mala pred prijatím napadnutého rozhodnutia vypočuť s ohľadom na argumentáciu, ktorou chcela zamietnuť tvrdenia predložené v ich odpovedi na oznámenie o výhradách. Taká požiadavka však z judikatúry nevyplýva a nie je možné ju Komisii uložiť.

112 Z judikatúry naopak vyplýva, že konečné rozhodnutie Komisie nemusí byť nevyhnutne kópiou oznámenia o výhradách (pozri bol 108 vyššie). Už zo svojej podstaty právna kvalifikácia skutkového stavu v oznámení o výhradách môže byť iba predbežná a neskoršie rozhodnutie Komisie nemožno zrušiť len preto, že definitívne

závery založené na tomto skutkovom stave celkom nezodpovedajú tejto predbežnej kvalifikácii (rozsudok Súdu prvého stupňa z 8. júla 2004, Mannesmannröhren-Werke/Komisia, T-44/00, Zb. s. II-2223, bod 100).

113 Hoci Komisia musí skutočne vypočuť osoby, ktorým je oznámenie o výhradách určené, a v prípade potreby zohľadniť ich pripomienky k vzneseným výhradám tým, že upraví svoju analýzu, aby tak rešpektovala ich právo na obhajobu (rozsudok Mannesmannröhren-Werke/Komisia, už citovaný v bode 112 vyššie, bod 100), treba konštatovať, že práve tak konala i v tomto prípade.

114 Z vyššie uvedeného vyplýva, že tento žalobný dôvod nemožno prijať.

2. *O návrhu na zníženie sumy uloženej pokuty*

115 Na podporu tohto návrhu žalobkyne uvádzajú dva dôvody založené po prvé na porušení zásady rovnosti zaobchádzania a po druhé na porušení zásady proporcionality.

116 Pred preskúmaním žalobných dôvodov predložených žalobkyňami treba pripomenúť, že z odôvodnení č. 601 a 842 napadnutého rozhodnutia vyplýva, že pokuty, ktoré Komisia uložila z dôvodu porušenia, boli uložené podľa článku 15 ods. 2 nariadenia č. 17 a článku 23 ods. 2 nariadenia č. 1/2003. Okrem toho Komisia stanovila sumu pokuty uplatnením metódy uvedenej v usmerneniach a v oznámení o spolupráci z roku 1996 (pozri bod 33 vyššie).

117 Usmernenia síce nemožno kvalifikovať ako právnu normu, vyjadrujú však orientačné pravidlo správania, ktorého sa treba v praxi pridŕžať a od ktorého sa Komisia nemôže v jednotlivom prípade odkloniť bez uvedenia dôvodov, ktoré sú v súlade so zásadou rovnosti zaobchádzania (pozri rozsudok Súdneho dvora z 18. mája 2006, Archer Daniels Midland a Archer Daniels Midland Ingredients/Komisia, C-397/03 P, Zb. s. I-4429, bod 91 a tam citovanú judikatúru).

118 Všeobecný súd teda musí v rámci preskúmavania zákonnosti pokút uložených napadnutým rozhodnutím overiť, či Komisia použila svoju voľnú úvahu podľa metódy obsiahnutej v usmerneniach, a pokiaľ by konštatoval, že sa od nej odklonila, musí overiť, či je tento odklon podložený a z právneho hľadiska dostatočne odôvodnený. V tomto ohľade treba poukázať na skutočnosť, že Súdny dvor potvrdil jednak platnosť samotného princípu, z ktorého usmernenia vychádzajú, jednak platnosť metódy, ktorá je v nich uvedená (rozsudok Súdneho dvora z 28. júna 2005, Dansk Rørindustri a i./Komisia, C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P až C-208/02 P a C-213/02 P, Zb. s. I-5425, body 252 až 255, 266 až 267, 312 a 313).

119 Obmedzenie voľnej úvahy Komisie, ktoré si sama stanovila prijatím usmernení, totiž nie je nezlučiteľné so zachovaním podstatného rozsahu jej voľnej úvahy. Usmernenia obsahujú rôzne flexibilné prvky, ktoré umožňujú Komisii výkon jej diskrečnej právomoci v súlade s ustanoveniami nariadení č. 17 a 1/2003, ako ich vyložil Súdny dvor (rozsudok Dansk Rørindustri a i./Komisia, už citovaný v bode 118 vyššie, bod 267).

120 V oblastiach, v ktorých si Komisia zachovala určitú mieru voľnej úvahy, sa teda preskúmavanie zákonnosti tohto posúdenia zužuje len na overenie, či nedošlo k zjavne nesprávnemu posúdeniu (pozri v tomto zmysle rozsudok Súdu prvého stupňa z 18. júla 2005, Scandinavian Airlines System/Komisia, T-241/01, Zb. s. II-2917, body 64 a 79).

121 Miera voľnej úvahy Komisie a hranice, ktoré si v tomto zmysle stanovila, okrem toho v zásade nemajú vplyv na výkon neobmedzenej právomoci súdu (rozsudok Súdu prvého stupňa z 8. júla 2004, JFE Engineering a i./Komisia, T-67/00, T-68/00, T-71/00 a T-78/00, Zb. s. II-2501, bod 538), v rámci ktorej je oprávnený zrušiť, znížiť alebo zvýšiť pokutu uloženú Komisiou (pozri v tomto zmysle rozsudok Súdneho dvora z 8. februára 2007, Groupe Danone/Komisia, C-3/06 P, Zb. s. I-1331, body 60 až 62, a rozsudok Súdu prvého stupňa z 21. októbra 2003, General Motors Nederland a Opel Nederland/Komisia, T-368/00, Zb. s. II-4491, bod 181).

O žalobnom dôvode založenom na porušení zásady rovnosti zaobchádzania

122 Žalobkyne v rámci tohto žalobného dôvodu predložili dve výhrady, ktoré sa vzťahujú po prvé na spôsob, akým Komisia viedla svoje šetrenie, a po druhé na jej údajné diskriminačné zaobchádzania vo vzťahu k účastníkom dohôd SANCO a dohôd WICU a Cuprotherm.

O diskriminačnej povahe vedenia šetrenia Komisiou

— Tvrdenia účastníkov konania

123 Žalobkyne tvrdia, že spôsob, akým Komisia viedla svoje šetrenie, umožnil skupinám Outokumpu, KME, Boliden a spoločnostiam Wieland, HME a Chalkor lepšie posúdiť jeho rozsah a dal im možnosť byť prvými podnikmi, ktoré predložia ponuky

spolupráce podľa oznámenia o spolupráci z roku 1996. V dôsledku toho boli všetkým týmto podnikom, okrem skupiny Boliden, poskytnuté vyššie úrovne zníženia pokút, ako bola úroveň zníženia poskytnutá žalobkyniam, ktoré poznamenávajú, že im bola ako posledným zaslaná žiadosť o informácie, a teda ako posledné požiadali o uplatnenie oznámenia o spolupráci z roku 1996.

124 Žalobkyniam bola preto znížená pokuta len o 10 %, pretože spolupracovali s Komisiou až v čase, keď predmetné porušenie už bolo preukázané. Komisia teda porušila zásadu rovnosti zaobchádzania, keď nezabezpečila rovnocenné postavenie podnikom, ktoré sa zúčastnili na karteli.

125 V tejto súvislosti žalobkyne pripomínajú, že Komisia po prvé vykonala v apríli 2001 doplňujúce kontroly v priestoroch spoločnosti Outokumpu a skupiny KME, pričom ich následne verejne neoznámila, po druhé zaslala v júli 2002 skupine KME a spoločnosti Wieland, ktoré sa zúčastnili tak kartelu týkajúceho sa priemyselných rúr, ako aj kartelu týkajúceho sa medených inštalačných rúr, písomné žiadosti o informácie týkajúce sa veci COMP/E-1/38.240 (Priemyselné rúry) a po tretie zaslala v rámci veci COMP/E-1/38.069 (Medené inštalačné rúry) žiadosti o informácie skupine Boliden a spoločnostiam HME a Chalkor 3. marca 2003 a skupine IMI 20. marca 2003.

126 Komisia navrhuje, aby bol tento žalobný dôvod zamietnutý.

— Posúdenie Všeobecným súdom

127 V rámci tejto výhrady založili žalobkyne svoje tvrdenia na predpoklade, že oznámenie o spolupráci z roku 1996 ukladá Komisii povinnosť neprestajne informovať

podniky, ktoré sú predmetom konania o porušení, o stave šetrenia, aby mohli posúdiť, či a v akej miere je pre ne účelné spolupracovať s Komisiou.

128 Zo znenia a štruktúry uvedeného oznámenia však vyplýva, že jednak podnik, ktorý žiada o jeho použitie, má kontaktovať Komisiu a jednak, že stratégia neskorej alebo minimálnej spolupráce môže viesť k malému zníženiu sumy pokuty, alebo dokonca k žiadnemu zníženiu (pozri body B až D, ako aj bod E1 oznámenia o spolupráci z roku 1996).

129 Aj keď oznámenie o spolupráci z roku 1996 vyvolalo legitímne očakávania, o ktoré sa opierajú podniky, ktoré chcú informovať Komisiu o existencii kartelu (pozri rozsudok BASF/Komisia, už citovaný v bode 109 vyššie, body 487 a 488 a tam citovanú judikatúru), tieto očakávania sa môžu týkať len spôsobu, akým budú ich informácie zohľadnené Komisiou, ak prejavili svoju vôľu spolupracovať. Zo znenia oznámenia o spolupráci z roku 1996 ani z vnútornej logiky mechanizmu zavedeného týmto oznámením nijako nevyplýva, že by bola Komisia povinná počas správneho konania informovať podniky, ktoré neprejavili vôľu spolupracovať, o opatreniach, ktoré prijala v rámci svojho šetrenia, alebo o jeho vývoji.

130 Všetci účastníci kartelu môžu kedykoľvek počas správneho konania požiadať, aby sa na nich uplatnilo oznámenie o spolupráci z roku 1996 bez ohľadu na opatrenia prijaté Komisiou v rámci šetrenia. Každý účastník kartelu sa teda môže rozhodnúť, či a kedy sa chce odvolať na uplatnenie oznámenia o spolupráci z roku 1996.

131 V prejednávanej veci mohli žalobkyne prejaviť svoju vôľu spolupracovať s Komisiou kedykoľvek po uverejnení oznámenia o spolupráci z roku 1996, najmä po vykonaní šetrenia, ktoré sa u nich uskutočnilo 22. marca 2001.

132 Komisii teda nie je možné vytýkať, že vykonala doplňujúce kontroly u iných podnikov, ani že v rámci veci COMP/E-1/38.240 (Priemyselné rúry) zaslala žiadosti o informácie bez toho, aby o tom informovala žalobkyne.

133 Pokiaľ ide o tvrdenie založené na zaslaní žiadostí o informácie v rámci veci COMP/E-1/38.069 (Medené inštalačné rúry), treba pripomenúť, že hoci posúdenie stupňa spolupráce podnikov nemôže závisieť len od úplne náhodných faktorov, ako je poradie, v ktorom boli vypočúvané Komisiou (rozsudok Súdu prvého stupňa z 13. decembra 2001, Acerinox/Komisia, T-48/98, Zb. s. II-3859, bod 140), stupne spolupráce poskytnutej rôznymi podnikmi môžu byť považované za porovnateľné len v prípade, že tieto podniky v rovnakom štádiu správneho konania a za podobných okolností poskytujú Komisii podobné informácie (pozri v tomto zmysle rozsudok Súdu prvého stupňa z 13. decembra 2001, Krupp Thyssen Stainless a Acciai speciali Terni/Komisia, T-45/98 a T-47/98, Zb. s. II-3757, bod 245).

134 V prejednávanej veci je však nesporné, že Komisia zaslala vo veci COMP/E-1/38.069 (Medené inštalačné rúry) žiadosti o informácie skupine Boliden a spoločnostiam HME a Chalkor 3. marca a žalobkyniam 20. marca 2003. V tejto súvislosti treba uviesť, že z týchto štyroch podnikov len Chalkor začal spolupracovať s Komisiou predtým, ako Komisia zaslala oznámenie o výhradách. Hoci Chalkor začal spolupracovať s Komisiou v apríli 2003, žalobkyne podali svoje ponuky spolupráce až v neskoršom štádiu konania, t. j. v novembri 2003 po tom, ako im bolo 29. augusta 2003 doručené oznámenie o výhradách. Keďže žalobkyne nepreukázali, že ich neskorá spolupráca bola spôsobená tým, že im boli doručené žiadosti o informácie o 17 dní neskôr ako

skupine Boliden a spoločnostiam HME a Chalkor, je potrebné zamietnuť ich tvrdenie založené na neskorom zaslaní uvedených žiadostí o informácie.

135 Vzhľadom na vyššie uvedené je potrebné zamietnuť výhradu založenú na údajne diskriminačnej povahe vedenia šetrenia Komisiou.

O údajnom diskriminačnom zaobchádzaní so žalobkyňami v porovnaní s účastníkmi na dohodách SANCO a dohodách WICU a Cuprotherm

– Tvrdenia účastníkov konania

136 Žalobkyne predovšetkým tvrdia, že Komisia mala pri stanovení pokút rozlišovať medzi tými, ktoré sa zúčastnili len na jednej časti kartelu, a podnikmi, ktoré sa zúčastnili na dvoch alebo troch jeho častiach.

137 V tejto súvislosti žalobkyne napádajú záver Komisie uvedený v odôvodnení č. 689 napadnutého rozhodnutia, podľa ktorého nebolo možné preukázať, že zosúladené konanie medzi účastníkmi dohôd SANCO v rokoch 1988 a 1995 bolo zjavne oveľa užšie ako konanie medzi účastníkmi širších európskych dohôd. Podľa žalobkýň

dohody SANCO predstavovali v rozpore s tvrdením Komisie v napadnutom rozhodnutí oveľa užšiu a podstatne viac protisúťažnú spoluprácu než širšie európske dohody.

138 Pokiaľ ide o riešenie navrhnuté Komisiou vo vyjadrení k žalobe, t. j. zvýšenie sumy pokút uložených „výrobcom SANCO“, aby sa napravilo prípadné rozdielne zaobchádzanie, žalobkyne tvrdia, že ide o implicitné, avšak zjavné uznanie toho, že nerozlíšenie sumy pokút uložených žalobkyniam nie je dôvodné.

139 Pokiaľ ide o dohody WICU a Cuprotherm, žalobkyne zdôrazňujú, že skutočnosť, že Komisia na účely stanovenia podielov na trhu spojila v rámci rozdielneho zaobchádzania obrat pochádzajúci z hladkých medených inštalačných rúr s obratom z medených inštalačných rúr s plastovou izoláciou, nie je možné považovať za dôvod na prísnejšie potrestanie výrobcov „WICU a Cuprotherm“. Žalobkyne tvrdia, že toto spojenie bolo nevyhnutné, keďže Komisia v odôvodnení č. 459 napadnutého rozhodnutia konštatovala, že dohody týkajúce sa hladkých medených inštalačných rúr mali nevyhnutne vplyv i na trh s medenými inštalačnými rúrami s plastovou izoláciou.

140 Žalobkyne sa navyše domnievajú, že faktická imunita priznaná skupine KME s ohľadom na jej účasť na dohodách WICU a Cuprotherm (odôvodnenia č. 760 a 761 napadnutého rozhodnutia) mala byť poskytnutá len v prípade, ak by „výrobcovia WICU a Cuprotherm“ boli na účely určenia východiskovej sumy pokút od počiatku zaradení do inej kategórie.

141 Žalobkyne napokon tvrdia, že Komisia neodôvodnila svoje rozhodnutie nerozlišovať na účely určenia sumy pokút medzi podnikmi, ktoré boli podobne ako žalobkyne

zapojené do širších európskych dohôd, a skupinou KME a spoločnosťou Wieland, ktoré boli zapojené nielen do širších európskych dohôd, ale aj do dohôd WICU a Cuprotherm. Toto nerozlíšenie predstavuje porušenie článku 253 ES.

142 Komisia navrhuje tento žalobný dôvod zamietnuť. Na podporu svojej žaloby poukázaním na odôvodnenia č. 459, 461 a 462 napadnutého rozhodnutia tvrdí, že konštatovala, že podniky zapojené do dvoch častí porušenia (skupina Boliden) alebo troch častí porušenia (skupina KME a spoločnosť Wieland) sa dopustili porušenia vo viacerých formách, ktorého prejavy boli rozdielne, ale vzájomne prepojené. Naopak, Komisia zdôrazňuje, že podniky, ktoré sa nezúčastnili na tretej časti porušenia, t. j. skupiny IMI, Outokumpu a Buntmetall a spoločnosti Mueller, HME a Chalkor neboli považované za účastníkov na dohodách SANCO, ani na dohodách WICU a Cuprotherm.

143 V dôsledku toho sa Komisia domnieva, že uznaním žalobkýň za zodpovedné za porušenie, ktorého sa dopustili, neporušila zásadu individuálnosti trestov a sankcií.

144 Pokiaľ ide o dohody SANCO, Komisia tvrdí, že závažnosť porušenia, ktorého sa dopustili „výrobcovia SANCO“, je porovnateľná so závažnosťou porušenia, ktorého sa dopustili žalobkyne. Odvolaním sa na odôvodnenia č. 130, 131, 137, 138, 199 až 213, 236, 265, 277 a 310 napadnutého rozhodnutia Komisia tvrdí, že širšie európske dohody sa týkali rozdelenia si zákazníkov, systému pravidelného a systematického dohľadu, ako aj dohôd o cenách.

145 Pokiaľ ide o súbežné pôsobenie dohôd SANCO a širších európskych dohôd, Komisia pripomína, že „výrobcovia SANCO“ boli považovaní za samostatnú skupinu v rámci širších európskych dohôd a že svoje konania zosúlaďovali ešte pred stretnutiami širšej skupiny. Účastníci širších európskych dohôd mali totiž prospech z obmedzenej

hospodárskej súťaže, ktorú zaviedli „výrobcovi SANCO“ tým, že ju zahrnuli do svojich protiprávnych dohôd. Spolupráca medzi „výrobcami SANCO“ a tá, ktorá prebiehala v rámci širších európskych dohôd, sa v zásade týkali tých istých otázok.

146 Komisia tvrdí, že aj v prípade, že by Všeobecný súd chcel prijať tvrdenie žalobkýň, podľa ktorého boli dohody SANCO viac protisúťažnej povahy ako širšie európske dohody, neexistuje žiadny dôvod na zníženie sumy pokút, ktoré im boli uložené. Komisia sa domnieva, že suma pokuty uloženej žalobkyniam presne odráža závažnosť porušenia, ktorého sa zjavne dopustili. V tejto súvislosti poukazuje na odôvodnenie č. 490 napadnutého rozhodnutia, aby zdôraznila, že žalobkyne mali v karteli veľmi dôležitú úlohu.

147 Komisia sa preto domnieva, že vhodnejší spôsob na opravenie nedostatku predloženého v takom prípade by bolo zvýšiť sumu pokút uložených „výrobcom SANCO“, t. j. skupine KME a Boliden a spoločnosti Wieland, ako znížiť sumu pokút uložených žalobkyniam.

148 Pokiaľ ide o dohody WICU a Cuprotherm, Komisia tvrdí, že skutočne zaobchádzala rozdielne na jednej strane so žalobkyňami a na druhej strane so skupinou KME a spoločnosťou Wieland.

149 V tejto súvislosti Komisia uvádza, že ak by v napadnutom rozhodnutí dospela k záveru, že išlo o samostatné porušenia týkajúce sa jednak hladkých medených inštalačných rúr a jednak medených inštalačných rúr s plastovou izoláciou, rozdelenie podnikov do kategórií na účely rozdielneho zaobchádzania s ohľadom na porušenie týkajúce sa hladkých medených inštalačných rúr by sa zakladalo len na predaji tohto výrobku. V takom prípade by podiel žalobkýň na trhu bol väčší a suma pokút, ktoré im boli uložené, by bola vyššia. Relevantný obrat žalobkýň, t. j. obrat pochádzajúci z predaja hladkých medených inštalačných rúr, by bol rovnaký ako obrat použitý Komisiou v napadnutom rozhodnutí, ale veľkosť globálneho trhu, teda celkový predaj hladkých

medených inštalačných rúr, by bol nižší ako predaj, na ktorý sa odvoláva Komisia v napadnutom rozhodnutí, t. j. celkový predaj hladkých medených inštalačných rúr a medených inštalačných rúr s plastovou izoláciou.

150 Komisia tiež namieta proti tvrdeniu žalobkýň, že spojenie obratu dosiahnutého z hladkých medených inštalačných rúr s obratom z medených inštalačných rúr s plastovou izoláciou by bolo nevyhnutné aj v prípade neexistencie dohôd WICU a Cuprotherm. Komisia sa domnieva, že toto tvrdenie je „vnútorne nelogické". Znamenalo by to totiž, že v prípade neexistencie protiprávnych dohôd týkajúcich sa medených inštalačných rúr s plastovou izoláciou by podnikom vyrábajúcim hladké medené inštalačné rúry a medené inštalačné rúry s plastovou izoláciou mali byť uložené vyššie pokuty ako podnikom, ktoré vyrábajú len hladké medené inštalačné rúry. Podniky, ktoré by mali rovnaký význam v karteli, by tak boli sankcionované pokutami, ktorých výška by sa líšila podľa toho, či vyrábajú alebo nevyrábajú rúry s plastovou izoláciou, na ktoré sa kartel nevzťahuje.

151 Komisia tvrdí, že ak by Všeobecný súd chcel pripustiť tvrdenie žalobkýň, navrhuje, aby zvýšil v rámci výkonu svojej neobmedzenej súdnej právomoci pokutu, ktorá bola žalobkyniam uložená, tak, aby sa prejavil ich vyšší podiel na trhu, a teda ich relatívne väčší význam v karteli týkajúcom sa hladkých medených inštalačných rúr.

— Posúdenie Všeobecným súdom

152 Pokiaľ ide v prvom rade o údajné porušenie povinnosti odôvodnenia, z judikatúry vyplýva, že v rámci určovania pokút z dôvodu porušenia práva hospodárskej súťaže

je uvedená povinnosť splnená, pokiaľ Komisia vo svojom rozhodnutí uvedie kritériá posúdenia, ktoré jej umožnili posúdiť závažnosť a dĺžku trvania porušenia (pozri rozsudok Limburgse Vinyl Maatschappij a i./Komisia, už citovaný v bode 107 vyššie, bod 463 a tam citovanú judikatúru).

153 V prejednávanej veci žalobkyne netvrdia, že by v napadnutom rozhodnutí neboli uvedené skutočnosti, na základe ktorých Komisia posúdila závažnosť a dĺžku trvania porušenia, ktorého sa dopustili. Ich výhrada týkajúca sa len toho, že Komisia nevysvetlila, prečo sa s nimi nezaobchádzalo rozdielne od výrobcov „WICU a Cuprotherm", musí byť teda zamietnutá. S ohľadom na judikatúru pripomenutú v bode 152 vyššie nie je totiž možné článok 253 ES vykladať v tom zmysle, že Komisii stanovuje, aby vo svojich rozhodnutiach objasnila dôvody, pre ktoré v súvislosti s výpočtom výšky pokuty nepoužila iné prístupy namiesto tých, aké použila v napadnutom rozhodnutí (pozri v tomto zmysle analogicky rozsudok Súdu prvého stupňa zo 14. mája 1998, Fiskeby Board/Komisia, T-319/94, Zb. s. II-1331, bod 127).

154 V druhom rade, čo sa týka dôvodnosti tejto výhrady, na úvod treba pripomenúť zásady stanovené judikatúrou s ohľadom na osobnú zodpovednosť, ktorá vyplýva z porušenia článku 81 ods. 1 ES týmto druhom kartelu.

155 Pokiaľ ide o zodpovednosť za porušenie ako také, z judikatúry vyplýva, že okolnosť, že podnik sa priamo nepodieľal na všetkých podstatných znakoch kartelu ako celku, ho nemôže zbaviť zodpovednosti za porušenie podľa článku 81 ods. 1 ES, ak sa preukáže, že musel nevyhnutne vedieť, že jednak tajná dohoda, na ktorej sa zúčastnil, patrila do celkového plánu a jednak, že tento celkový plán zahŕňal celý súbor prvkov, ktoré vytvárali kartel (pozri v tomto zmysle rozsudok Súdneho dvora z 8. júla 1999, Komisia/Anic Partecipazioni, C-49/92 P, Zb. s. I-4125, bod 87; rozsudky Súdu prvého stupňa

zo 14. mája 1998, Buchmann/Komisia, T-295/94, Zb. s. II-813, bod 121, a z 8. júla 2008, AC-Treuhand/Komisia, T-99/04, Zb. s. II-1501, body 130 a 131).

156 Po tom, ako Komisia preukáže existenciu kartelu a označí jeho účastníkov s cieľom uložiť pokuty, je povinná preskúmať závažnosť, s akou sa každý z účastníkov na ňom zúčastnil. Táto povinnosť vyplýva tak z judikatúry (pozri v tomto zmysle rozsudky Komisia/Anic Partecipazioni, už citovaný v bode 155 vyššie, body 90 a 150; Dansk Rørindustri a i./Komisia, už citovaný v bode 118 vyššie, bod 145, a AC-Treuhand/Komisia, už citovaný v bode 155 vyššie, bod 133), ako aj z usmernení, ktoré stanovujú rozdielne zaobchádzanie vedúce k určeniu osobitnej východiskovej sumy a stanovujú aj zohľadnenie priťažujúcich a poľahčujúcich okolností umožňujúcich upraviť sumu pokuty najmä podľa aktívnej či pasívnej úlohy dotknutých podnikov v rámci porušenia.

157 Podniku však nemôže byť uložená pokuta, ktorej výška sa vypočíta na základe jeho účasti na tajnej dohode, za ktorú nie je uznaný za zodpovedného (rozsudok Súdu prvého stupňa z 20. marca 2002, Sigma Tecnologie/Komisia, T-28/99, Zb. s. II-1845, body 79 až 82).

158 S ohľadom na vyššie uvedené zásady je potrebné preskúmať výhradu žalobkýň, že Komisia nezohľadnila ich obmedzenú účasť na karteli.

159 Je nesporné, že žalobkyne sa zúčastnili len na širších európskych dohodách a že sú zodpovedné len za účasť na tejto časti kartelu (odôvodnenie č. 461 napadnutého rozhodnutia). Komisia však nepreskúmala otázku, či sa porušovateľ, ktorý sa zúčastnil len na jednej časti kartelu, dopustil menej závažného porušenia v zmysle článku 23 ods. 3 nariadenia č. 1/2003, ako porušovateľ, ktorý sa v rámci toho istého kartelu zúčastnil na všetkých jeho častiach. Táto otázka je v prejednávanej prípade o to dôležitejšia, že žalobkyne neboli považované za zodpovedné za účasť na dvoch ďalších častiach kartelu, t. j. dohodách SANCO a dohodách WICU a Cuprotherm.

160 Komisia totiž v odôvodnení č. 689 napadnutého rozhodnutia dospela k záveru, že sa nemá rozdielne zaobchádzať s porušovateľmi, ktorí sa zúčastnili len na širších európskych dohodách, a s tými porušovateľmi, ktorí sa navyše zúčastnili aj na dohodách SANCO, vzhľadom na to, že spolupráca v rámci dohôd SANCO nebola oveľa užšia než spolupráca v rámci širších európskych dohôd.

161 Treba uviesť, že úvahy Komisie sú nesprávne, pretože porovnanie intenzity rôznych častí kartelu by prípadne bolo relevantné, ak by žalobkyne boli zapojené do jeho viacerých častí, čo sa v tomto prípade nestalo.

162 Podnik, ktorého zodpovednosť je preukázaná vo vzťahu k viacerým častiam kartelu, totiž prispieva k účinnosti a závažnosti tohto kartelu viac než porušovateľ, ktorý bol zapojený výlučne do jedinej časti toho istého kartelu. Prvý podnik sa preto dopúšťa závažnejšieho porušenia ako druhý.

163 V tejto súvislosti treba zdôrazniť, že na základe zásady individualizácie trestov a osobnej zodpovednosti je Komisia povinná pri posúdení relatívnej závažnosti účasti každého z porušovateľov na karteli zohľadniť skutočnosť, že niektorí porušovatelia prípadne nie sú uznaní za zodpovedných v zmysle rozsudku Komisia/Anic Partecipazioni, už citovaného v bode 155 vyššie (bod 87), za všetky časti tohto kartelu.

164 V rámci uplatňovania usmernení sa toto posúdenie musí nevyhnutne uskutočniť v štádiu stanovenia osobitnej východiskovej sumy, keďže zohľadnenie poľahčujúcich okolností umožňuje upraviť iba základnú sumu pokuty v závislosti od spôsobu, akým porušovateľ vykonával kartel. Porušovateľ, ktorý nie je uznaný za zodpovedného za určité časti tohto kartelu, pritom nemohol mať úlohu pri vykonávaní týchto častí. Porušenie pravidiel práva hospodárskej súťaže je z dôvodu obmedzeného rozsahu porušenia, ktoré mu je vytýkané, menej závažné než porušenie pripísané porušovateľom, ktorí sa zúčastnili na všetkých častiach porušenia.

165 Tvrdenie Komisie, že všetci účastníci širších európskych dohôd mali prospech z obmedzenej hospodárskej súťaže, ktorú zaviedli „výrobcovia SANCO“, nemožno prijať, keďže nepovažovala žalobkyne za zodpovedné za časť predmetného porušenia vzťahujúceho sa na dohody SANCO. V tejto súvislosti je tiež potrebné uviesť, že z protisúťažného dopadu kartelu na ceny môžu mať prospech všetci dodávatelia pôsobiaci na relevantnom trhu, nielen podniky zúčastnené na danom karteli.

166 S ohľadom na vyššie uvedené treba dospieť k záveru, že Komisia porušila zásadu rovnosti zaobchádzania, keď pri určení výšky pokút nezohľadnila skutočnosť, že na rozdiel od skupín KME a Boliden a spoločnosti Wieland sa žalobkyne zúčastnili len na jednej časti kartelu, a teda rôzne situácie posudzovala rovnako bez toho, aby také posúdenie bolo objektívne odôvodnené.

167 Pokiaľ ide o dôsledky, ktoré je z tohto konštatovania potrebné vyvodiť, Komisia navrhuje, aby Všeobecný súd zvýšil sumy pokút uložených „výrobcom SANCO“ namiesto zníženia pokuty uloženej žalobkyniam. Všeobecný súd sa však pri výkone svojej neobmedzenej súdnej právomoci domnieva, že východisková suma použitá Komisiou je primeraná vzhľadom na závažnosť, ktorú predstavovali všetky tri časti kartelu, a že je potrebné znížiť východiskovú sumu pokuty uloženej žalobkyniam, aby sa zohľadnila

skutočnosť, že Komisia ich uznala za zodpovedné len za ich účasť na tretej časti kartelu.

168 Tvrdenie Komisie, že žalobkyne mali v karteli významnú úlohu, tento záver nespochybňuje. Treba totiž konštatovať, že po prvé sa Komisia v napadnutom rozhodnutí nedomnievala, že by úloha, ktorú mala skupina IMI v rámci širších európskych dohôd, predstavovala priťažujúcu okolnosť v zmysle usmernení. Po druhé Komisia neuviedla počas tohto konania dôvody, pre ktoré by jej posúdenie v tejto súvislosti malo byť nesprávne. V rámci stanovenia výšky pokuty je však potrebné, aby Všeobecný súd nahradil posúdenie Komisie svojím vlastným, pokiaľ ide o úlohu žalobkýň v rámci širších európskych dohôd.

169 Okrem toho, pokiaľ ide o skutočnosť, že je možné tvrdiť, že neúčasť žalobkýň na dohodách SANCO sa dostatočne prejavila na ich osobitnej východiskovej sume, pretože trhový podiel žalobkýň, ktoré neuvádzali na trh „rúry SANCO“, bol vypočítaný na základe obratu všetkých výrobcov hladkých medených inštalačných rúr, vrátane obratu pochádzajúceho z predaja „rúr SANCO“, je potrebné uviesť toto.

170 Dohody SANCO a širšie európske dohody sa týkali toho istého relevantného trhu, t. j. trhu hladkých medených inštalačných rúr. Komisia však bola povinná aj v prípade neexistencie dohôd SANCO zohľadniť obrat dosiahnutý z predaja rúr SANCO na výpočet podielu žalobkýň na relevantnom trhu.

171 Naopak, čo sa týka dohôd WICU a Cuprotherm, situácia bola iná. Tieto dohody sa týkali výrobkov nezastupiteľných hladkými medenými inštalačnými rúrami.

Z odôvodnenia č. 459 napadnutého rozhodnutia totiž vyplýva, že hladké medené inštalačné rúry a medené inštalačné rúry s plastovou izoláciou predstavujú samostatné relevantné trhy.

172 Pri výpočte trhového podielu žalobkýň, ktoré pôsobili na trhu hladkých medených inštalačných rúr, vzhľadom na obrat dosiahnutý na trhu s týmito rúrami a na obrat dosiahnutý na trhu s medenými inštalačnými rúrami s plastovou izoláciou, bol preto žalobkyniam skutočne vypočítaný menší podiel na trhu, a teda im bola stanovená nižšia osobitná východisková suma pokuty, ako tá, ktorá by bola stanovená, ak by ich trhový podiel bol vypočítaný len na základe obratu dosiahnutého na trhu, na ktorom boli skutočne zapojené do kartelu.

173 Tvrdenie žalobkýň, podľa ktorého spojenie obratu dosiahnutého z hladkých medených inštalačných rúr s obratom z medených inštalačných rúr s plastovou izoláciou by bolo nevyhnutné aj v prípade neexistencie dohôd WICU a Cuprotherm, je zjavne nedôvodné. Z judikatúry ani z usmernení vôbec nevyplýva, že by Komisia bola povinná pri výpočte trhových podielov účastníkov kartelu na účely rozdielneho zaobchádzania zohľadniť obrat dosiahnutý s inými výrobkami ako tými, ktoré boli predmetom daného porušenia.

174 Vzhľadom na vyššie uvedené treba len upraviť sumu pokuty uloženej žalobkyniam tak, aby sa zohľadnila ich neúčasť na dohodách SANCO. Konkrétne dôsledky tejto úpravy budú spresnené v bodoch 187 až 190 nižšie.

O žalobnom dôvode založenom na porušení zásady proporcionality

Tvrdenia účastníkov konania

175 Žalobkyne sa domnievajú, že suma pokuty, ktorá im bola uložená, a hospodárska hodnota ich činností v odvetví medených inštalačných rúr sú vo vzájomnom nepomere. Tento nepomer je spôsobený skutočnosťou, že veľkosť trhu a obrat dosiahnutý žalobkyňami, ktoré Komisia použila pri určení sumy pokút, boli umelo zvýšené a dávajú úplne nesprávny obraz o skutočnej hodnote trhu a dosiahnutom obrate.

176 V tejto súvislosti žalobkyne uvádzajú, že ako výrobcovia rúr nemajú nijaký vplyv na cenu hlavnej suroviny, teda medi, ktorá predstavuje 50 až 65 % konečnej ceny, ktorú zaplatia ich zákazníci. Žalobkyne pripomínajú, že činnosti kartelu sa nevzťahovali na zásobovanie meďou a nemohli mať žiadny vplyv na cenu medi, pretože cena kovu je určovaná na základe denných kurzov na London Metal Exchange (Londýnska burza kovov). Cena kovu bola teda len činiteľom, ktorý sa musí odraziť na strane zákazníkov v rovnakej výške, ako ho musia zaplatiť žalobkyne.

177 Žalobkyne zdôrazňujú, že ich argumentácia sa netýka posúdenia závažnosti porušenia a jej vzťahu k veľkosti trhu, ale zásady proporcionality, ktorá je uvedená v bode 5 písm. b) usmernení. Žalobkyne sa na podporu tohto tvrdenia odvolávajú aj na rozhodovaciu prax Komisie.

178 Žalobkyne dodávajú, že predali svoju činnosť v oblasti medených inštalačných rúr, ktorej čistá účtovná hodnota bola približne 34 miliónov eur, za približne 18,1 milióna eur. Táto cena preukazuje to, že výška uloženej pokuty, t. j. 44,98 milióna eur, je neprimeraná.

179 Komisia navrhuje, aby bol tento žalobný dôvod zamietnutý.

Posúdenie Všeobecným súdom

180 Na úvod treba zdôrazniť, že na účely stanovenia východiskovej sumy pokuty Komisia okrem toho môže, pričom však nie je povinná tak urobiť, zohľadniť veľkosť dotknutého trhu (rozsudky BASF/Komisia, už citovaný v bode 109 vyššie, bod 134, a z 27. septembra 2006, Roquette Frères/Komisia, T-322/01, Zb. s. II-3137, body 149 a 150), čo v tomto prípade aj urobila.

181 Žalobný dôvod žalobkýň vychádza z predpokladu, že Komisia na účely určenia veľkosti dotknutého odvetvia nesprávne zohľadnila cenu medi.

182 Tento predpoklad je však nesprávny. Neexistuje totiž nijaký platný dôvod, pre ktorý by sa obrat na relevantnom trhu mal vypočítať bez zahrnutia určitých výrobných nákladov. Ako už Komisia správne uviedla, vo všetkých priemyselných odvetviach existujú náklady spojené s konečným výrobkom, na ktoré výrobca nemá vplyv, ale ktoré aj napriek tomu tvoria podstatnú časť celej jeho činnosti, a preto nemôžu byť pri stanovovaní východiskovej sumy pokuty z jeho obratu vylúčené (pozri v tomto zmysle rozsudok Súdu prvého stupňa z 15. marca 2000, Cimenteries CBR a i./Komisia, T-25/95, T-26/95, T-30/95 až T-32/95, T-34/95 až T-39/95, T-42/95 až T-46/95,

T-48/95, T-50/95 až T-65/95, T-68/95 až T-71/95, T-87/95, T-88/95, T-T103/95 a T-T104/95, Zb. s. II-491, body 5030 a 5031).

183 Skutočnosť, že cena medi tvorí významnú časť konečnej ceny inštalačných rúr alebo že riziko výkyvov cien medi je podstatne vyššie než pri iných surovinách, nemôže tento záver vyvrátiť a nezaväzuje Komisiu uplatniť bod 5 písm. b) usmernení.

184 Okrem toho treba uviesť, že rozhodnutia Komisie, na ktoré sa žalobkyne odvolávajú, nie sú relevantné, lebo predchádzajúca rozhodovacia prax nevytvára právny rámec pre pokuty v oblasti hospodárskej súťaže.

185 Okrem toho treba konštatovať, že údaje, ktoré žalobkyne predložili, pričom tvrdili, že suma im uloženej pokuty presahuje veľkosť ich činnosti v oblasti medených inštalačných rúr, nestačí na prijatie záveru, že suma ich pokuty je neprimeraná. Žalobkyne totiž neuviedli skutočnosti, na ktorých sa uvedené číselné údaje zakladajú.

186 Je preto opodstatnené zamietnuť tento žalobný dôvod ako nedôvodný v celom rozsahu.

3. *O určení konečnej sumy pokuty*

187 Ako vyplýva z bodov 79 až 97 a 154 až 174 vyššie, napadnuté rozhodnutie treba upraviť, pretože Komisia pri určovaní sumy pokuty nezohľadnila jednak prerušenie účasti

žalobkýň na karteli od 1. decembra 1994 do 11. apríla 1996 a jednak skutočnosť, že sa nezúčastnili na dohodách SANCO.

188 Ostatné závery Komisie uvedené v napadnutom rozhodnutí, ako aj metóda stanovovania pokút použitá v tejto veci ostávajú nezmenené. Konečná suma pokuty sa teda určí takto.

189 Východisková suma pokuty uloženej žalobkyniam sa zníži o 10 %, aby sa zohľadnila menšia závažnosť ich účasti na karteli v porovnaní so závažnosťou účasti „výrobcov SANCO“. Nová východisková suma pokuty uloženej žalobkyniam sa teda stanovuje na 21,42 milióna eur.

190 Keďže žalobkyne sa dvakrát zúčastnili na karteli počas výsledného obdobia desiatich rokov a jedného mesiaca, je potrebné uplatniť 100 %-né zvýšenie z dôvodu dĺžky trvania, čím sa docieli základná suma pokuty 42,84 milióna eur. Vzhľadom na 10 %-né zníženie, ktoré priznala Komisia žalobkyniam podľa bodu D oznámenia o spolupráci z roku 1996, konečná suma pokuty uloženej žalobkyniam sa teda stanoví na 38,556 milióna eur.

O trovách

191 Podľa článku 87 ods. 2 rokovacieho poriadku účastník konania, ktorý vo veci nemal úspech, je povinný nahradiť trovy konania, ak to bolo v tomto zmysle navrhnuté. Podľa článku 87 ods. 3 prvého tohto poriadku môže však Všeobecný súd rozdeliť náhradu trov konania alebo rozhodnúť tak, že každý z účastníkov konania znáša svoje

vlastné trovy konania, ak účastníci konania mali úspech len v časti predmetu konania alebo vo výnimočných prípadoch.

192 Vzhľadom na to, že každý z účastníkov konania čiastočne neuspel so svojimi návrhmi a s prihliadnutím na záver uvedený v bode 94 vyššie, sa Všeobecný súd domnieva, že za týchto okolností je spravodlivé rozhodnúť, že Komisia bude znášať svoje vlastné trovy konania a nahradí 40 % trov konania žalobkýň.

Z týchto dôvodov

VŠEOBECNÝ SÚD (ôsma komora)

rozhodol a vyhlásil:

1. **Článok 1 písm. h) až j) rozhodnutia Komisie K(2004) 2826 z 3. septembra 2004, týkajúceho sa konania podľa článku 81 [ES] a článku 53 Dohody o EHP (vec COMP/E-1/38.069 – Medené inštalačné rúry), sa zrušuje v rozsahu, v akom sa týka obdobia od 1. decembra 1994 do 11. apríla 1996.**

2. **Suma pokuty uloženej IMI plc, IMI Kynoch Ltd a Yorkshire Copper Tube v článku 2 písm. f) rozhodnutia K(2004) 2826 sa stanovuje na 38,556 milióna eur.**

3. **V zostávajúcej časti sa žaloba zamieta.**

4. **Európska komisia znáša svoje vlastné trovy konania a je povinná nahradiť 40 % trov konania IMI, IMI Kynoch a Yorkshire Copper Tube.**

5. **IMI, IMI Kynoch a Yorkshire Copper Tube znášajú 60 % svojich vlastných trov konania.**

Martins Ribeiro Papasavvas Wahl

Rozsudok bol vyhlásený na verejnom pojednávaní v Luxemburgu 19. mája 2010.

Podpisy

Obsah

Okolnosti predchádzajúce sporu ..... II - 1777

1. Správne konanie ..... II - 1777

2. Napadnuté rozhodnutie ..... II - 1780

Relevantné výrobky a dotknuté trhy ..... II - 1786

Zložky predmetného porušenia ..... II - 1787

Dohody medzi „výrobcami SANCO“ ..... II - 1787

Dohody medzi „výrobcami WICU a Cuprotherm“ ..... II - 1788

Širšie európske dohody ..... II - 1789

Dĺžka trvania a nepretržitá povaha predmetného porušenia ..... II - 1790

Určenie výšky pokút ..... II - 1791

Východisková suma pokút ..... II - 1792

— Závažnosť ..... II - 1792

— Rozdielne zaobchádzanie ..... II - 1794

Základná suma pokút ..... II - 1795

Priťažujúce a poľahčujúce okolnosti ..... II - 1798

Uplatnenie oznámenia o spolupráci z roku 1996 ..... II - 1799

Konečná suma pokút ..... II - 1800

Konanie a návrhy účastníkov konania ..... II - 1801

Právny stav ..... II - 1802

1. O návrhoch na čiastočné zrušenie napadnutého rozhodnutia ..... II - 1803

O žalobnom dôvode založenom na porušení zásady rovnosti zaobchádzania a na zjavne nesprávnom posúdení ..... II - 1803

Tvrdenia účastníkov konania ..... II - 1803

Posúdenie Všeobecným súdom ..... II - 1808

O žalobnom dôvode založenom na porušení práva na obhajobu ..... II - 1814

Tvrdenia účastníkov konania ..... II - 1814

Posúdenie Všeobecným súdom ..... II - 1815

2. O návrhu na zníženie sumy uloženej pokuty ..... II - 1818

O žalobnom dôvode založenom na porušení zásady rovnosti zaobchádzania ..... II - 1820

O diskriminačnej povahe vedenia šetrenia Komisiou ..... II - 1820

— Tvrdenia účastníkov konania ..... II - 1820

— Posúdenie Všeobecným súdom ..... II - 1821

O údajnom diskriminačnom zaobchádzaní so žalobkyňami v porovnaní s účastníkmi na dohodách SANCO a dohodách WICU a Cuprotherm ..... II - 1824

— Tvrdenia účastníkov konania ..... II - 1824

— Posúdenie Všeobecným súdom ..... II - 1828

O žalobnom dôvode založenom na porušení zásady proporcionality ..... II - 1835

Tvrdenia účastníkov konania ..... II - 1835

Posúdenie Všeobecným súdom ..... II - 1836

3. O určení konečnej sumy pokuty ..... II - 1837

O trovách ..... II - 1838